

Styrelse/Nämnd: Kulturnämnden**Dag, tid:** 2025-10-22, kl. 14:00**Plats:** Kulturförvaltningen**Övrigt:**

Ärenden:	Dnr:	Sida:
Beslutsärenden		
1 Verksamhetsplan 2026-2028	KN.2025.34	3 - 14
2 Granskning av hantering och kontroller av anställdas bisysslor.	KN.2025.43	15 - 39
3 Remissvar - Miljöplan Värnamo kommun	KN.2025.54	40 - 64
Redovisning av delegationsbeslut		
4 Delegationer 2025	KN.2025.1	65
Beredningsärenden		
5 Årsbidrag 2026 Hembygdsföreningar	KN.2025.4	66
6 Årsbidrag 2026 Kulturföreningar	KN.2025.5	67 - 71
7 Årsbidrag 2026 Stiftelser	KN.2025.6	72
8 Årsbidrag 2026 Vandalorum	KN.2025.8	73
9 Tema sammanträden 2026	KN.2025.62	74
10 Intern kontroll 2025, redovisning	KN.2024.48	75 - 76
Informationsärenden		
11 Skolbiblioteksamordnare		
12 Kulturarv		77
13 SmåLit		
14 Förvaltning		78 - 85
15 Bibliotek		

2025-10-22

2
2(2)

16 Konst

17 Rapporter

18 Meddelanden

86 - 100

19 Övrigt

Raymond Pettersson
OrdförandeVeronica Gustafsson
Sekreterare

Kulturförvaltningen

Kulturnämnden

Dnr: KN.2025.34

Verksamhetsplan 2026–2028

Ärendebeskrivning

Verksamhetsplan upprättas varje år och är underlag för kommunfullmäktiges beslut om budget.

Verksamhetsplan 2026–2028 ska lämnas senast 31 oktober 2025 till ekonomiavdelningen kommunstyrelsen.

Beslutsförslag

Kulturförvaltningen föreslår kulturnämnden besluta

att godkänna Verksamhetsplan 2026–2028.

Lars Alkner
Förvaltningschef

Verksamhetsplan för kulturnämnden 2026–2028

Antagen av nämnd: 241022

Datum: 2025MMDD, § x

Dokumentet gäller från: 2026-01-01

Dokumentansvarig: ordf. Raymond Pettersson, förvaltningschef Lars Alkner

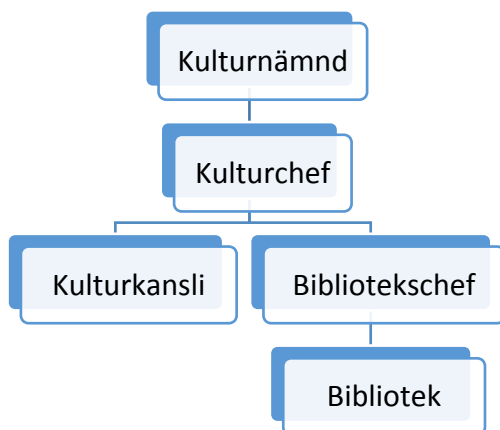
Innehåll

1. Nämndens uppdrag enligt reglemente	3
1.1 Organisationsbeskrivning	3
1.2 Uppdragets omfattning	3
2. Verksamhetsåren 2026–2028	4
2.1 Strategier och metoder	4
3. Utmaningar och framtida utveckling	5
4. Nämndens mål	6
4.1 En stark kommun	6
4.2 En attraktiv kommun	6
4.3 En grön kommun	7
4.4 En trygg kommun	8
5. Uppdrag utifrån politiska beslut	9
5.1 Uppdrag utifrån kommunfullmäktiges beslutade budget	9
6. Nämndens Ekonomi	9
6.1 Driftbudget 2026 samt plan 2027–2028	9
6.2 Investeringsbudget 2026 samt –plan 2027–2030	9
7. Nämndens HR	9
7.1 Åtgärder för att trygga kompetensförsörjningen	10
8. Omsättningstal och nyckeltal	11
9. Sammanfattning	11

1. Nämndens uppdrag enligt reglemente

Nämnden svarar för den allmänkulturella verksamheten och kommunens folkbibliotek.

1.1 Organisationsbeskrivning

1.2 Uppdragets omfattning

Kulturnämnden representerar kulturbenet i Gummifabrikskonceptet och deltar aktivt i samverkan inom huset. Därmed fungerar nämnden som en länk mellan Gummifabrikens övriga verksamhet och den kommunala organisationen.

Kulturnämnden ansvarar för folkbibliotekens verksamhet. Den styrs av den nationella bibliotekslagen, som ligger till grund för den regionala och den kommunala biblioteksplanen. Biblioteken har ett omfattande samarbete med barn- och utbildningsförvaltningen när det gäller att inspirera barn och unga till läsning. De mer öppna biblioteken i Rydaholm, Bor, Bredaryd och Forsheda fungerar även som skolbibliotek och en skolbibliotekssamordnare är anställd hos kulturförvaltningen. Det finns även en bokbil som främst används till förskolebesök. Stadsbiblioteket fungerar även som bibliotek för Campus Värnamo. Andra grupper utöver barn och unga som ges hög prioritet är personer med funktionsnedsättning och kommuninvånare med annat modersmål än svenska.

Kulturnämnden ger bidrag till föreningar och stiftelser inom kulturområdet samt till studieförbunden. Årligen delas tre kulturstipendier ut.

Kulturnämnden har en egen programverksamhet som speglar olika konstarter och kulturyttringar i samhället, ofta i samverkan med andra aktörer. Årligen arrangeras Värnamo Filmhistoriska Festival och Smålands Litteraturfestival SmåLit. Genom ett samarbetsavtal med Smålands Musik och Teater/Kulturhuset Spira, arrangeras en mängd föreställningar.

Kulturnämnden köper in och förvaltar konsten i såväl det offentliga rummet som i kommunala lokaler, samt driver konsthallen Blickfånget i Gummifabriken. Enprocentsregeln för konstnärlig gestaltning tillämpas vid ny-, till- och ombyggnation.

Kulturnämnden arbetar med att bevara och tillgängliggöra kulturarvet i samverkan med bland annat hembygdsrörelsen och Jönköpings läns museum.

2. Verksamhetsåren 2026–2028

Kommunens kulturliv fortsätter få nationell uppmärksamhet. Utnämningen till Årets kulturkommun 2024 följdes 2025 av Inspira-priset utdelat av Sveriges Fritids- och Kulturchefsörening till Värnamo Filmhistoriska Festival. Strömmen av studiebesök till Gummifabriken har tagit ny fart och Vandalorums verksamhet fortsätter att väcka uppmärksamhet i riksmedia.

Alla positiva reaktioner ger kulturnämnden kraft att möta kommande utmaningar, samtidigt som det förpliktar. Kulturförvaltningen har de senaste åren genomfört en rad förändringar och satsningar som nu kan behöva lite tid att stabiliseras, utan att nya initiativ och det löpande utvecklingsarbetet hämmas. Samtidigt skapar en nedskrivna befolkningsprognos och begränsade ekonomiska resurser nya utmaningar. Ett av nyckelorden för att möta dessa är samverkan.

2.1 Strategier och metoder

Kulturförvaltningen har haft ett antal intensiva och utmanande år. En försenad flytt till Gummifabriken följdes av en pandemi.

2022 återstartade verksamheten och därmed tog arbetet med att skapa en likvärdig biblioteksservice i hela kommunen fart på allvar. De fyra biblioteksfilialerna har byggts om och blivit mer öppna, så att besökare kan komma in i biblioteken även på obemannade tider med hjälp av kod och passerkort. En nyinköpt bokbil besöker alla förskolor i kommunen som inte har gångavstånd till ett bibliotek, så att alla barn i kommunen ska erbjudas en likvärdig biblioteksservice. Därigenom skapas förutsättningar att ge alla barn goda läsvanor som hjälper dem att klara framtida studier och yrkesliv.

Till skillnad från den nu avvecklade biblioteksbusen kör bokbilen inga turer riktade till allmänheten. Därför görs ett försök med bybibblor, där beställda böcker kan hämtas och återlämnas. De sex bybibblorna har väldigt varierande nyttjandegrad och utvärderas årligen, för att hitta en bra avvägning mellan satsade resurser och det värde som skapas för kommuninvånarna.

De omfattande förändringarna inom biblioteksverksamheten har skapat en hel del nya arbetsuppgifter och arbetssätt. Därför behöver förvaltningen framöver justera och utveckla rutiner och organisation för att försöka hitta bästa möjliga balans mellan effektivitet, service till kommuninvånarna och personalens arbetssituation. Under 2026 ska ett nytt verksamhetssystem för bibliotek upphandlas och implementeras. Därtill införs Microsoft 365 i hela kommunen, vilket tar mycket arbetstid i anspråk för flera medarbetare. Därför planeras inga nya stora förändringar av biblioteksverksamheten, utöver det löpande utvecklingsarbete som ofta sker på initiativ från den kreativa personalen.

Från hösten 2025 finns lagkrav på att alla skolor ska ha bemannade skolbibliotek och det har även skjutits till statliga medel för ändamålet. Skolbiblioteken är rektorernas ansvar, men här behöver folk- och skolbibliotek arbeta tillsammans för att finna synergier och skapa bästa möjliga biblioteksverksamhet för såväl skolelever som övriga biblioteksbesökare. Ett led i detta är att en skolbibliotekssamordnare sedan augusti 2025 är anställd hos kulturförvaltningen men finansierad av barn- och utbildningsförvaltningen. En viktig aspekt är kompetensförsörjningen, då den nya lagstiftningen har börjat leda till brist på utbildade bibliotekarier.

Även Kriminalvårdens etablering i Hörle kan påverka biblioteksverksamheten. I flera andra kommuner är det de kommunala folkbiblioteken som ansvarar för biblioteksservicen för de intagna. Tillsammans med kulturskolan fortsätter arbetet med att nå fler barn och unga och bredda kulturutbudet. En kulturtrappa garanterar att alla barn på ett likvärdigt sätt får möta kultur genom skolan, där åttondeklassarnas obligatoriska besök på Vandalorum permanentas från och med 2026. Vandalorum fortsätter skapa utställningar som tilltalar såväl publik som kritiker, och dess betydelse för Värnamos attraktivitet och status som kulturkommun kan knappast överskattas. Med den utemiljö som har skapats och den utbyggnad som planeras tar Vandalorum ytterligare kliv. Det är viktigt att kommunen fortsätter att agera samlat och i samverkan med region och stat för att stödja verksamhetens utveckling.

Bruno Mathsson Design Residency permanentas från och med 2026. Residenset som bedrivs i samarbete med bland annat Region Jönköpings län och Vandalorum har väckt uppmärksamhet även internationellt, vilket ytterligare stärker Värnamos position som möbel-, konst- och designstad. Värnamo Filmhistoriska Festival har på bara fyra år etablerat sig som en självklar mötesplats i Filmsverige och lockar en växande publik både lokalt och nationellt. Festivalen har från och med 2025 övergått från ett treårigt projekt till ordinarie verksamhet med stöd från bland annat Region Jönköpings län och Svenska Filminstitutet. Under 2026 fortsätter arbetet med att utveckla och bredda festivalen, samt att göra den mindre sårbar både organisatoriskt och ekonomiskt. En nationell träff gällande filmarv planeras tillsammans med Svenska Filminstitutet under festivalens första dag. Ett projektbidrag har erhållits från Norhedsstiftelsen för att tillsammans med Värnamo Näringsliv AB göra en förstudie för en industrifilmhistorisk festival.

Dans är en av de allra största fritidsaktiviteterna bland barn och unga i Värnamo kommun, vilket gör det angeläget att fortsätta det gemensamma arbetet med att stärka dansen som scenkonst. Därför är regionens satsning på att permanenta Dans Spira Extended mycket välkommen. Det innebär att nyutexaminerade dansare kan få en första anställning och fortsätta inspirera unga danselever i kommunen. Här har Värnamo möjlighet att bli produktions- och premiärkommun för den föreställning som Dans Spira Extended ska producera varje år och därmed bli något av ett regionalt danscentrum.

3. Utmaningar och framtida utveckling

Kulturpolitik handlar inte alltid om att få ut så mycket som möjligt för pengarna, utan även om att få ut så mycket olika kultur som möjligt. Om att skapa goda förutsättningar för en mångfald av kulturella uttryck där provande, nyskapande, misslyckande och ibland till och med ineffektivitet bejakas. Det handlar om demokrati, yttrandefrihet och att vi ska få möjlighet att utvecklas och växa som människor – omistliga värden i en kommun som vill vara den mänskliga tillväxtkommunen.

Med det sagt ska naturligtvis den löpande verksamheten bedrivas så att kulturen når så många som möjligt. De befintliga resurserna måste användas klokt och effektivt, något som blir än viktigare med en nedskreven befolkningsprognos där färre i yrkesverksam ålder ska försörja en växande andel äldre. Här är det viktigt att lyfta kulturens hälsofrämjande effekter och det arbete som görs med kulturunderstödd rehabilitering (KUR) och en omfattande programverksamhet för en äldre publik. Ett bra sätt att möta utmaningen med krympande resurser och ökad efterfrågan, är att ytterligare fördjupa samverkan inom olika områden. Den utredning som gjorts om ökad samverkan mellan folkbiblioteken i Jönköpings län behöver omsättas i faktiska insatser. Det har redan skett en ökad samverkan på några mindre områden, men de verkligt stora effekterna kan uppnås på fem-tio års sikt. Men den största utmaningen är kanske inte den ekonomiska, utan att nå ut med kulturen till alla. Det gäller inte minst det läsfrämjande arbetet bland barn och unga. Den långsiktiga trenden är att utlåningen av fysiska böcker minskar i hela landet, men det innebär inte att biblioteken blir mindre viktiga när det gäller kunskapsförmedling och läsfrämjande. Tvärtom. Bibliotekens roll förändras, men de är minst lika betydelsefulla för kommuninvånarna och har en viktig funktion i samhället. Detta blev extra tydligt under pandemin då även behovet av att minska det digitala utanförskapet blev uppenbart för alla. Här har bibliotekets digitala handledning en mycket viktig funktion.

Kulturen och biblioteken spelar en viktig roll i tider av bristande källkritik, polarisering och ett ifrågasättande av de demokratiska värderingar som vi så länge har tagit för givna. Här kan biblioteken i än högre utsträckning bli demokratiska mötesplatser och kulturen kan vara en brygga mellan människor. Detsamma gäller Gummifabriken, som är mer än ett hus. Gummifabriken bär en idé om kulturens roll i samhällsbygget och symboliserar tron på en ljus framtid för Värnamo kommun. Ett hus som gör det lite roligare att bo i Värnamo, som får oss att mötas och må bättre. Gummifabriken bidrar till att fler vill bo i och besöka den mänskliga kultur- och tillväxtkommunen Värnamo.

4. Nämndens mål

4.1 En stark kommun

En stark ekonomi säkrar välfärden

Värnamo går in i en utmanade tid och många invånare och verksamheter får det tuffare ekonomiskt på grund av omvärldsläget. Värnamo kommunkoncern har en välskött ekonomi och ska fortsätta att utveckla en effektiv förvaltning, med klok användning av resurserna, för att klara kommunens uppdrag kring välfärd, samhällsplanering och demokrati. En av förutsättningarna och utmaningarna för att klara välfärdsuppdraget är kompetensförsörjningen.

Underrubriker: God ekonomisk hushållning, Välfärd, Tillgänglig och effektiv, Attraktiv arbetsgivare

Nämndmål: Att främja digital delaktighet hos kommuninvånarna.

	2024-12-31	2025-08-31	Målnivåer		
Indikator			2026	2027	2028
Antal deltagare i digital handledning enskilt eller vid kurstillfälle.	321 (24)	200* (25)	250	270	280
Antal sidvisningar på bibliotekswebben.	269 372** (23)	300 711 (24)	310 000	315 000	320 000

*Januari-augusti 2025.

**Saknas ett antal visningar för januari 2023.

4.2 En attraktiv kommun

En attraktiv kommun med välmående näringsliv och hållbar tillväxt

För att leva upp till visionen om den mänskliga tillväxtkommunen behöver Värnamo vara attraktivt och stimulera hållbar tillväxt. Genom välmående näringsliv och växande arbetsmarknad skapas ekonomisk hållbarhet som ger valfrihet och möjligheter att investera i välfärd, trygghet och en grönare kommun. För att klara framtidens utmaningar behöver arbetskraft och kompetens motsvara de behov som finns både inom offentlig- och privat sektor.

Underrubriker: Företagande och jobb, Kultur och fritid, Stad och land, Kunskapskommunen, Omvärld och samarbete

Nämndmål: Att alla oavsett ålder, bakgrund och förutsättningar ska kunna ta del av bibliotekets tjänster. Att kommunens invånare ska erbjudas ett programutbud med bredd och spets.					
	2024-12-31	2025-08-31	Målnivåer		
Indikator			2026	2027	2028
Antal meröppetlåntagare.	282 (24)	333 (25)	360	380	400
Aktiva låntagare i kommunala bibliotek, antal/1 000 inv.	267 (23)	291 (24)	280	280	280
Antal besök på stadsbiblioteket. **	152 520 (23)	- (24)	150 000	150 000	150 000
Aktivitetstillfällen för barn och unga i kommunala bibliotek, antal/1 000 inv. 0–18 år*	67,0 (23)	38,4 (24)	60	60	60
Antal besök på Värnamo Filmhistoriska Festival (exklusive skolbio).	3 000 (24)	3 700 (25)	3 800	3 900	4 000

* Antal besök kunde inte mätas korrekt under 2024, då besöksräknaren inte fungerade som den skulle.

** Siffrorna har varierat onormalt mycket mellan åren. Förvaltningen söker efter tänkbara felkällor.

4.3 En grön kommun

En god miljö är grunden för vår välfärd. Värnamo ska utvecklas så att både människor och miljö mår bra.

Värnamo har stora möjligheter att agera för ett hållbart samhälle genom ett långsiktigt och målmedvetet miljöarbete. Vi har ett ansvar att föregå som gott exempel, att verka som katalysator och göra det möjligt och enklare för invånare, verksamheter och företag att ställa om och leva mer hållbart. Genom utveckling, förvaltarskap och samverkan skapas en grönare kommun med hög livskvalitet och låg miljöpåverkan.

Underrubriker: *Klimatpåverkan, Lätt att göra rätt, Anpassning till ett förändrat klimat, Ekosystem och biologisk mångfald*

Nämndmål: Att främja ett levande och tillgängligt kulturarv som bevaras, används och utvecklas.					
	2024-12-31	2025-08-31	Målnivåer		
Indikator			2026	2027	2028
Antal inventerade fornlämningslokaler på kommunal mark.	64 (24)	80 (25)	90	100	110
Antal fornlämningslokaler där skötselåtgärder har genomfört de senaste fem åren.	0 (24)	12 (25)	20	25	30

4.4 En trygg kommun

Där varje invånare ges goda möjligheter att leva utifrån sina förutsättningar och att leva livet hela livet.

En trygg kommun kännetecknas av att kommunens invånare känner sig trygga i att utvecklas och söka nya möjligheter. Detta omfattar både boende, sysselsättning, levnadsmiljö och fritid. Kommunen berikas av mångfald och känslan av att alla har en plats och alla får plats. Utmanande tider kräver större ansvar. Kommunen vill därför prioritera tidiga insatser för en långsiktig och hållbar trygghet.

Underrubriker: *Välkomnande, tillgänglig och inkluderande, Barnens bästa först, En äldrevänlig kommun, Kris och säkerhet*

Nämndmål: Att arbeta läsfrämjande och att öka läslusten bland barn och unga.					
	2024-12-31	2025-08-31	Målnivåer		
Indikatorer			2026	2027	2028
Antal förskolebesök och andra aktiviteter med bokbilen.	261 (24)	160* (25)	260	260	260
Barnbokslån i kommunala bibliotek, antal/barn 0–17 år.	14,0 (23)	12,8 (24)	12,0	12,5	13,0

*Januari-augusti 2025.

5. Uppdrag utifrån politiska beslut

5.1 Uppdrag utifrån kommunfullmäktiges beslutade budget

Kommunfullmäktige ger uppdrag till en eller flera nämnder. Uppdragen ges för en begränsad tid. De som fått uppdragen följer upp dem i nämnd vid delår och helår. I uppföljningen beskrivs vilka åtgärder och aktiviteter som gjorts för att genomföra uppdraget.

Uppdragsgivare:	Kommunfullmäktige §111
Uppdragets benämning:	Cirkulering av konst
Beslutsformulering:	Att uppdra till kulturnämnden att öka cirkulering och synliggörande av konstverk i kommunens offentliga miljöer samt att avyttra konst som inte nyttjas eller som inte är av ett kulturhistoriskt intresse.
Eventuell kommentar:	Inledande dialog har hållits med berörda tjänstepersoner.
Startdatum:	2025-06-18
Återrapporteras senast:	2026-12-31

6. Nämndens Ekonomi

6.1 Driftbudget 2026 samt plan 2027–2028

Kulturnämndens driftbudgetramar för år 2026 är 37,8 miljoner kronor samt plan för år 2027 38,0 miljoner kronor och för år 2028 38,2 miljoner kronor.

DRIFTVERKSAMHET	Bokslut 2023	Bokslut 2024	Budget 2025	Budget 2026	Budget Plan 2027	Budget Plan 2028
Nettobelopp i miljoner kronor med en decimal						
Nämnd- och styrelseverksamhet	0,7	0,7	0,7			
Allmän kulturverksamhet, övrig	6,4	6,7	7,1			
Bibliotek	20,8	21,4	22,2			
Kostnadsfördelning kulturförvaltningen	8,8	8,1	7,5			
TOTAL NETTOKOSTNAD	36,7	36,9	37,4	37,8	38,0	38,2

6.2 Investeringsbudget 2026 samt –plan 2027–2030

Kulturnämndens investeringsbudget för år 2026 är 1,6 miljoner kronor.

Kulturnämndens investeringsplan för åren 2027–2030 är totalt 6,5 miljoner kronor.

Projektnamn/Projektgruppering		Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Belopp i miljoner kronor med en decimal	Projektblad nr					
Inventarier och It-utrustning	KN 001	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4
Konstanslag, konstnärlig gestaltning KN och TFN	KN 003	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
Bibliotekssystem, biblioteksfilialer, bokbil, bybibblor	KN 006	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
SUMMA INVESTERINGAR		1,6	1,6	1,6	1,6	1,7

7. Nämndens HR

Sjukfrånvaron har ökat som en följd av enstaka längre sjukskrivningar. Eftersom förvaltningen har så pass få anställda, får enskilda sjukskrivningar stor påverkan på den totala sjukfrånvaron. De som varit sjukskrivna en längre tid är nu åter i tjänst. Övertidskostnaden är fortsatt på en mycket låg nivå och sjunker till och med.

7.1 Åtgärder för att trygga kompetensförsörjningen

Två bidragsanställningar av biblioteksvårdar gjordes under 2024 respektive 2025. Under 2025 har en skolbibliotekssamordnare anställts på uppdrag av barn- och utbildningsnämnden, som även finansierar tjänsten. En rekrytering av bibliotekarie för kommande pensionsavgång tidigare lades av kompetensförsörjningsskäl.

	2023-12-31	2024-12-31	Förändring
Tillsvidareanställda, antal	27	25	-2
Tillsvidareanställda, årsarbetare	26	24	-2
Tillsvidareanställda, genomsnittligt antal årsarbetare under året	26	25	-1
Tidsbegränsat månadsanställda, antal	2	1	-1
Tidsbegränsat månadsanställda, årsarbetare	2	0,5	-1,5
Tidsbegränsat månadsanställda, genomsnittligt antal årsarbetare under året	1	1	Oförändrat
Andel kvinnor, %	81,5	84,0	+2,5 procentenheter
Sysselsättningsgrad, %	97,3	97,2	-0,1 procentenheter

	2023-12-31	2024-12-31	Förändring
Övertid exklusive PO, tkr*	5	2	-3
Övertid, timmar**	6	5	-1
Fyllnadstid exklusive PO, tkr*	4	2	-2
Fyllnadstid, timmar**	63	55	-8
Timlön exklusive PO, tkr*	214	202	-12
Timlön, timmar**	1 298	1 166	-132
Personalkostnad inklusive PO, exklusive pension och övriga lönejusteringar, tkr*	16 063	16 040	-23
Kostnader för inhyrd personal, tkr	0	0	Oförändrat

*Kostnader enligt bokföringen 2024-12-31 avser timmar utförda december 2023 - november 2024 (12 månader). Inklusive deltidsbrandmän. I personalkostnadspåslägget (PO) ingår lagstadgade arbetsgivaravgifter samt avgifter till avtalspensioner och försäkringar.

**Timmar utförda december 2023 - november 2024 (12 månader). Exklusive deltidsbrandmän.

	2023-12-31	2024-12-31	Förändring
Sjukfrånvaro, % *	4,10	5,13	+1,03 procentenheter
Andel sjukfrånvaro längre än 60 dagar, % *	39,24	56,44	+17,2 procentenheter
Sjuklön exklusive PO (månadsavlönade, timavlönade), tkr **	119	139	+20

*Sjukfrånvarotid januari 2024 - november 2024.

**Kostnader enligt bokföringen 2024-12-31. I personalkostnadspåslägget (PO) ingår lagstadgade arbetsgivaravgifter samt avgifter till avtalspensioner och försäkringar.

	2023-12-31	2024-12-31	Förändring
Personalomsättning, %	3,7	7,9	+4,2 procentenheter
Personalomsättning exkl. pensionsavgångar, %	0	7,9	+7,9 procentenheter
Pensionsavgångar, antal faktiska	1	0	-1

Avser tillsvidareanställda.

Pensionsavgångar prognos (beräknat vid 65 års ålder)	Prognos 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028	Prognos 2029
Antal	0	0	1	0	0

Avser tillsvidareanställda.

8. Omsättningstal och nyckeltal

Omsättningstal och nyckeltal	2021	2022	2023	2024
Antal utlån.*	149 115	165 147	182 509	175 566
Andel utlån barn/ungdom av totala antalet utlån.	53%	53%	55%	57%
Antal arrangemang.*	644	826	1 036	878
Vad tycker du om bibliotekens utbud när det gäller böcker och tidskrifter? Andel positiva (SCB)	96	Mäts ej	97	Mäts ej
Vad tycker du om bibliotekens digitala utbud när det gäller böcker och tidskrifter? Andel positiva (SCB)	93	Mäts ej	97	Mäts ej
Vad tycker du om bibliotekens utbud när det gäller aktiviteter? (t ex bokklubbar, författarbesök, sagostunder, utbildning) Andel positiva (SCB)	–**	Mäts ej	85	Mäts ej
Vad tycker du om det lokala kultur- och nöjeslivet i kommunen? (t ex konstutställning, teater, konserter etc) Andel positiva (SCB)	67	Mäts ej	80	Mäts ej
Vad tycker du om kommunens arbete för att främja det lokala kulturlivet? Andel positiva (SCB)	70	Mäts ej	75	Mäts ej
HME – Hållbart medarbetarengagemang.	66	Mäts ej	90	Mäts ej

*Antal utlån och arrangemang påverkades kraftigt av stängda bibliotek och restriktioner under pandemin.

**För få svarande för att SCB ska redovisa svaren.

9. Sammanfattning

Värnamo fortsätter att utmärka sig som kulturkommun även på ett nationellt plan. Det är roligt och ger energi i det dagliga arbetet, samtidigt som det förpliktar.

Med en kreativ personal pågår ett ständigt utvecklings- och förbättringsarbete. De senaste åren har förändringarna varit omfattande och nu väntar införandet av både Microsoft 365 och ett nytt verksamhetssystem för biblioteken. Därför ligger fokus det kommande året på att trimma rutinerna för de förändringar som gjorts, snarare än att initiera ytterligare stora förändringar.

Värnamo Filmhistoriska Festival är nu en permanent verksamhet som fortsätter att utvecklas. Bland annat görs en förstudie för en industrifilmhistorisk festival och en nationell träff gällande filmarv planeras tillsammans med Svenska Filminstitutet.

Även om det finns behov av stabilisering i delar av verksamheten, så rör det ständigt på sig i kulturlivet i den mänskliga kultur- och tillväxtkommunen Värnamo!

Granskning av hantering och kontroller av anställdas bisysslor.

Ärendebeskrivning

På uppdrag av kommunrevisionen har konsultföretaget EY (tidigare Ernst & Young) genomfört en granskning avseende hantering och kontroll av anställdas bisysslor.

Den 21 augusti 2025 fick kommunens revisorer en genomgång av rapporten. Granskningen visade på brister i såväl bedömning som dokumentation. Det framgår också att det finns betydligt fler bisysslor än vad kommunen känt till.

Kommunrevisionen ser allvarligt på det som kommit fram i granskningen och överlämnar revisionsrapporten till kommunstyrelsen och nämnderna för skriftligt yttrande – med angiven sista svarsdag 30 november 2025.

Beslutsförslag

Kulturförvaltningen föreslår kulturnämnden besluta

att godkänna kulturförvaltningens skriftliga yttrande, samt

att överlämna svaret till kommunstyrelsen senast 30 november 2025.

Lars Alkner
Förvaltningschef

Kulturförvaltningen

Kulturnämnden

Dnr: KN.2025.43

Utredning

Mer utförlig beskrivning av ärendet och motivering till förslagen för beslut, om det behövs.

Riskbedömning

Beskrivning av konsekvenser som beslutet får utifrån det perspektiv som förvaltningen/nämnden har.

Granskning av hantering och kontroller av anställdas bisysslor

Värnamo kommun

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	4
1.1. Bakgrund	4
1.2. Syfte och revisionsfrågor	4
1.3. Genomförande och avgränsning	5
1.4. Revisionskriterier	5
2. Rutiner och riktlinjer	6
2.1. Kommunövergripande styrdokument	6
2.2. Organisationens ansvarsfördelning	7
2.3. Uppföljning och dokumentation av anställdas bisysslor	7
2.4. Bedömning av bisyssla	8
2.5. Bedömning	10
3. Dataanalys och stickprov	12
3.1. Förekomst av bisysslor bland anställda	12
3.2. Bisysslor och inköp	14
3.3. Stickprov	15
3.4. Bedömning	16
4. Slutsatser	17
5. Källförteckning	20
Bilaga 1 - Revisionskriterium	21

Sammanfattning

EY har på uppdrag av kommunrevisorerna i Värnamo kommun granskat kommunens hantering och kontroll av bisysslor. Granskningen har syftat till att bedöma om kommunstyrelsen och ansvariga nämnder hanterar anställdas bisysslor på ett ändamålsenligt sätt.

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen och nämnderna till viss del hanterar anställdas bisysslor på ett ändamålsenligt sätt.

Vi bedömer att kommunens rutiner för hantering av anställdas bisysslor till stor del är tillfredsställande. Det finns ändamålsenliga rutiner och mallar för att informera anställda om skyldigheten att anmäla bisysslor. Utifrån resultatet i genomfört stickprov ställer vi oss dock frågande till om rutinerna efterlevs tillräckligt.

De brister vi identifierat i granskningen rör främst ansvar och kontroller. Vi bedömer att kommunstyrelsen och nämnderna inte har fastställt ansvaret för att bedöma och besluta om bisysslor fullt ut. Det framgår inte av delegationsordningarna vem som har rätt att besluta om godkännande eller förbud av bisysslor.

Det är positivt att det finns systemstöd för uppföljning och kontroll av bisysslor. Vi bedömer dock att det både saknas ett definierat ansvar för kontroller, samt systematiska kontroller av anställdas bisysslor.

Mot bakgrund av stickprovsresultatet bedömer vi att chefer inte i tillräcklig omfattning har kännedom om anställdas bisysslor. Vår bedömning är att såväl dokumentation som bedömning av anställdas bisysslor brister. Vi bedömer också att utbildning till medarbetare och chefer kan stärkas.

Genomförd kontroll av anställdas bisysslor visar att 363 anställda har totalt 532 bisysslor. Eftersom kommunen enligt uppgift endast hade information om 208 registrerade bisysslor vid tidpunkten för granskningen indikerar detta stort mörkertal.

Slutligen visar genomförd dataanalys att 23 medarbetare har engagemang i företag som har affärstransaktioner med den egna förvaltningen. Detta kan vara okomplicerat och i sin ordning, men enligt vår bedömning bör alltid ett sådant förhållande vara känt i förväg av förvaltningsledningen. Detta eftersom förhållandet i sig kan medföra betydande förtroendeskada och i värsta fall tyda på oegentligheter med såväl ekonomiska som förtroendemässiga skador som följd.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kommunstyrelsen och nämnderna att:

- ▶ Genomföra interna kontroller i syfte att säkerställa efterlevnad av beslutade rutiner.
- ▶ Fastställa ansvaret för att godkänna och förbjuda bisysslor i delegationsordningar.
- ▶ Säkerställa att eventuella transaktioner mellan kommunen och leverantörer där medarbetare, och deras närstående, har engagemang är korrekt upphandlade och godkända av förvaltningsledningen i förväg.

- ▶ Säkerställa att beslut om att förbjuda en bisyssla informeras skriftligen, innehåller en motivering och dokumenteras.

Vi rekommenderar barn- och utbildningsnämnden att:

- ▶ Tillse att medarbetares bisysslor anmäls och dokumenteras.
- ▶ Tillse att bedömningar av om en bisyssla är tillåten eller inte görs och dokumenteras.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Många offentliganställda chefer och medarbetare har bisysslor. Även om det stora flertalet bisysslor är oproblematiska och också kan vara berikande för det ordinarie arbetet finns det bisysslor som kan skada förtroendet för den enskilda kommunen, och ytterst för den offentliga verksamheten i stort. En studie av Statskontoret (2019)¹ visar att många kommuner har rutiner för att hantera bisysslor i form av riktlinjer, information och dokumentation. Däremot framgår att kommuner sällan granskar anställdas bisysslor.

Enligt lagen (1994:260) om offentlig anställning gäller att en arbetstagare inte får ha någon anställning eller något uppdrag eller utöva någon verksamhet som kan rubba förtroendet för densammes opartiskhet i arbetet eller som kan skada kommunens anseende. Därutöver finns i kollektivavtalet vissa regleringar avseende otillåtna bisysslor för arbetstagare.

Arbetsgivare har en skyldighet att informera sina anställda om vilka förhållanden som kan leda till att en bisyssla ej tillåts. Den anställda ska också på arbetsgivarens begäran lämna sådana uppgifter som behövs för att arbetsgivaren skall kunna bedöma bisysslornas beskaffenhet. Arbetsgivaren ska därefter besluta om bisysslan är otillåten och skriftligt motivera sitt beslut. Med otillåtna avses förtroendeskadliga, konkurrerande eller arbetshindrande bisysslor.

Med bakgrund i genomförd risk- och väsentlighetsanalys har revisorerna bedömt att en granskning avseende kommunens hantering och kontroller av anställdas bisysslor ska genomföras.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen och ansvariga nämnder hanterar anställdas bisysslor på ett ändamålsenligt sätt.

I granskningen har följande revisionsfrågor besvarats:

- ▶ Har ansvariga nämnder fastställt ansvaret för att kontrollera medarbetares bisysslor?
- ▶ Har kommunen ändamålsenliga riktlinjer, rutiner och kontroller för hantering av bisysslor?
- ▶ Har ansvariga chefer kännedom om medarbetarnas bisysslor?
 - o Upprättas och förvaras information om bisysslor per anställd?
- ▶ Stödjer kommunens riktlinjer ansvariga chefer i vilka bisysslor som ska bedömas vara tillåtna respektive otillåtna?

¹ Statskontoret 2019. *Offentligt anställdas bisysslor. En studie av hanteringen av bisysslor i myndigheter, kommuner och regioner.* 2019-11-07.

1.3. Genomförande och avgränsning

Granskningen har genomförts mellan mars 2025 och augusti 2025.

Granskningen är kommunövergripande i kontrolldelen. Avseende rutiner och genomförande granskas barn- och utbildningsnämnden särskilt.

Dokumentstudier har skett av kommunövergripande rutiner, mallar och stödmaterial för hantering och bedömning av bisysslor. En intervju har genomförts med ansvariga för hanteringen av bisysslor på kommunledningsförvaltningen och inom barn- och utbildningsförvaltningen.

Därtill har vi genomfört en kartläggning av de anställdas bisysslor i förhållande till Retrievers² företagsregister avseende åtaganden eller intressen i föreningar eller handels- och aktiebolag. Kartläggningen berör samtliga medarbetare som var registrerade i kommunens löneregister den 1 februari 2025. Statistik över hur bisysslor fördelar sig presenteras i rapporten. Underlaget, det vill säga de anställda som har en bisyssla registrerad enligt Retriever, utgör populationen för stickprovet. Det innebär att för samtliga stickprov finns det åtminstone en bisyssla.

Inom ramen för granskningen har ett stickprov genomförts för att följa upp efterlevnaden av riktlinjerna och de administrativa rutinerna. Denna del har inbegripit att kontrollera att de anställdas bisysslor samlas in, godkänns eller förbjuds och förvaras i enlighet med rutinerna. Stickprovsgranskningen omfattar tio stickprov och avser barn- och utbildningsnämnden. Syftet med stickprovet är inte att upparbeta ett statistiskt säkerställt underlag utan att få en uppfattning om huruvida de interna rutinerna efterlevs.

I genomförandets sista fas har vi genomfört en dataanalys för att identifiera eventuella transaktioner mellan kommunen och bolag/associationer där anställda har åtaganden alternativt andra intressen. Analysdelen är kommunövergripande.

1.4. Revisionskriterier

Granskningens bedömningar utgår från följande revisionskriterier:

- ▶ Kommunallagen (2017:725)
- ▶ Lagen (1994:260) om offentlig anställning
- ▶ Kollektivavtalet, AB 24

För att läsa mer om revisionskriterierna, se bilaga 1.

² Retriever är en totalleverantör inom medie- och dataanalys som hämtar information från källor som kreditupplysningsföretag, Bolagsverket, Skatteverket och SCB.

2. Rutiner och riktlinjer

2.1. Kommunövergripande styrdokument

I detta avsnitt besvaras revisionsfrågan om kommunen har ändamålsenliga riktlinjer, rutiner och kontroller för hantering av bisysslor. För att en rutin eller riktlinje ska bedömas som ändamålsenlig ska den i detta sammanhang:

- ▶ vara dokumenterad,
- ▶ innehålla en definition av begreppet bisyssla,
- ▶ innehålla information om anställdas skyldighet att anmäla bisyssla,
- ▶ innehålla information om vilka slags förhållanden som kan anses som otillåtna bisysslor,
- ▶ innehålla konsekvenser vid otillåten bisyssla.

En rutin ska även innehålla information om tillvägagångssätt för att anmäla, bedöma och besluta om bisyssla. Med ändamålsenliga kontroller avses riskbaserade systematiska kontroller.

Det finns en kommunövergripande rutin för hantering av bisysslor

Kommunledningsförvaltningen antog den 22 november 2023 en kommunövergripande rutin för hantering av bisysslor. Enligt intervju används rutinen av samtliga förvaltningar. Förvaltningarna uppges inte ha antagit egna rutiner för hantering av bisysslor utifrån rutinen.

I rutinen definieras en bisyssla som en tillfällig eller stadigvarande syssla som utövas vid sidan om ens huvudanställning och som inte är hänförlig till privatlivet. Rutinen beskriver även kriterierna för när en bisyssla kan anses förtroendeskadlig, arbetshindrande eller konkurrerande med kommunens verksamheter.

En bisyssla ska enligt rutinen anmälas av medarbetare i personalsystemet Heroma. Bisysslans art och omfattning ska beskrivas. Om medarbetaren underlåtit att anmäla en bisyssla som är oförenlig med dennes uppdrag kan detta leda till disciplinära åtgärder. Detta gäller dock endast om ansvarig chef uttryckligen informerat den anställda om skyldigheten att anmäla eventuell bisyssla. Vid oklarheter om bisysslans inverkan på medarbetarens tjänst ska ansvarig chef rådfråga HR-avdelningen.

Det har genomförts interna kontroller av registrering av bisysslor

Kommunledningsförvaltningen genomförde som en del av kommunstyrelsens internkontrollplan 2020 en kontroll av att medarbetare anmäler eventuella bisysslor. Enligt uppföljning av internkontrollplan 2020 genomfördes en kartläggning under samma år av antalet medarbetare med anmälda bisysslor per förvaltning. Kartläggningen visade att 171 medarbetare hade anmält en bisyssla år

2020. Det gjordes dock ingen bedömning om detta var ett litet eller proportionerligt antal bisysslor i relation till antal anställda.

Kontrollen resulterade i två åtgärder. Dels att en påminnelse skulle gå ut i kommunens nyhetsbrev till chefer om att bisysslor ska registreras i Heroma. Dels att definitionen av vad en bisyssla är ska vara densamma och känd bland chefer såväl som medarbetare. Det framgår inte vem som var ansvarig för åtgärden.

Enligt intervju kan HR-avdelningen i dagsläget digitalt kontrollera antalet bisysslor för samtliga förvaltningsanställda. Kontroller av antalet bisysslor görs dock enligt uppgift inte regelbundet, utan endast på förekommen anledning, exempelvis vid interna kontroller. Det totala antalet bisysslor för samtliga förvaltningsanställda uppges av intervjuade vara 208 stycken vid tidpunkten för granskningen.

2.2. Organisationens ansvarsfördelning

I detta avsnitt besvaras revisionsfrågan om ansvariga nämnder har fastställt ansvaret för att kontrollera medarbetares bisysslor.

Det finns inga ansvariga på förvaltningarna för hantering av bisysslor

Enligt intervju finns ingen tjänsteperson som är särskilt ansvarig för hantering och kontroll av bisysslor på förvaltningarna eller på HR-avdelningen. Intervjuad från barn- och utbildningsförvaltningen uppger att ärenden som gäller anmälan och bedömning av bisysslor koordineras av förvaltningens personalsamordnare.

Av rutin för hantering av bisysslor framgår att HR-chef ansvarar för revideringar av rutinen. HR-chef ansvarar även för att informera förvaltningarna vid förändringar i lag och kollektivavtal som berör bisysslor. HR-partner ska se till att rutinen följs upp varje mandatperiod.

Därtill finns vägledning till chefer på kommunens intranät avseende hantering av bisysslor. Av vägledningen framgår att medarbetares chef ansvarar för att under det årliga medarbetarsamtalet fråga om en medarbetare har en bisyssla. Frågan ska ställas oavsett om medarbetaren tidigare har anmält en bisyssla eller inte.

Det framgår varken av kommunstyrelsens eller barn- och utbildningsnämndens delegationsordning vilken tjänsteperson som har rätt att godkänna eller förbjuda en bisyssla.

2.3. Uppföljning och dokumentation av anställdas bisysslor

I detta avsnitt besvaras revisionsfrågorna om ansvariga chefer har kännedom om medarbetarnas bisysslor, samt om information om bisysslor upprättas och förvaras per anställd.

Chefer ansvarar för att medarbetare känner till sin skyldighet att informera om bisyssla

Enligt checklista för introduktion av nyanställda ska ansvarig chef informera en anställd om att denne ska fylla i information om eventuell bisyssla i Heroma. Det framgår dock inte på vilket sätt ansvarig chef dokumenterar att medarbetaren fått denna information.

Enligt mall för medarbetarsamtal ska chefer fråga en medarbetare om denne har en bisyssla eller om karaktären på en anmäld bisyssla har förändrats sedan föregående års medarbetarsamtal. Mallen beskriver att medarbetaren ska anmäla ny bisyssla eller förändring av bisyssla i Heroma.

Det framgår av granskningen att medarbetarsamtal som hållits fram till april 2025 som regel inte har dokumenterats. Från och med april 2025 ska samtliga medarbetarsamtal dock dokumenteras digitalt i Heroma. Enligt mall för medarbetarsamtal ska dokumentationen sparas i fem år.

Dokumentation av bisysslor görs digitalt

Enligt rutin för hantering av bisyssla ansvarar medarbetare för att registrera eventuell bisyssla i Heroma. Enligt underlag från Heroma ska följande information om bisysslan beskrivas:

- ▶ verksamhetsområde,
- ▶ typ av uppdrag,
- ▶ uppdragsgivarens namn och organisationsnummer,
- ▶ kortfattad beskrivning av vad bisysslan avser,
- ▶ omfattning i antal timmar per år,
- ▶ datum från när bisysslan började gälla och eventuellt slutdatum.

Det framgår också av Heroma när en medarbetare senast dokumenterade eventuell bisyssla.

Det framgår av vägledning till chefer hur dessa kan se information om medarbetares inrapporterade bisysslor. Chefer kan utifrån informationen även se hur många av dennes medarbetare som har besvarat frågan om de har en bisyssla.

Kontroll av i vilken grad medarbetares bisysslor dokumenteras har genomförts i granskningens stickprovskontroll, se kapitel. 3.3.

2.4. Bedömning av bisyssla

Detta avsnitt besvarar revisionsfrågan om kommunens riktlinjer stödjer ansvariga chefer i vilka bisysslor som ska bedömas vara tillåtna respektive otillåtna.

Rutin för hantering av bisyssla beskriver hur bedömning ska göras

Efter att en medarbetare registrerat en bisyssla bedömer ansvarig chef, enligt intervju, om ifylld information är tillräcklig för att en bedömning ska kunna göras. Enligt underlag från Heroma har ansvarig chef möjlighet att besluta om bisysslan är "tillåten", "förbjuden" eller "behöver komplettering". Beslutet behöver inte skriftligen motiveras för att kunna tas i systemet. Av intervjuade framgår att chefer alltid måste bedöma en bisyssla på nytt om en medarbetare registrerar ny information om bisysslan.

Av vägledning till chefer på kommunens intranät framgår att förtroendeuppdrag inom fackliga, politiska eller ideella organisationer generellt sett inte ska betraktas som bisysslor. Dock kan sådana uppdrag i vissa fall bedömas som förtroendeskadliga och därmed förbjudas. I vägledningen, den kommunövergripande rutinen eller annat underlag framgår i övrigt inga exempel på kontrollfrågor om en bisysslas karaktär som kan underlätta chefers bedömning.

Förvaltningschef ska enligt rutin för hantering av bisysslor besluta om huruvida en bisyssla som bedöms som förtroendeskadlig, konkurrerande och/eller arbetshindrande ska förbjudas. Beslutet ska fattas efter samråd med ansvarig chef och HR. Det framgår inte av rutinen vem som ansvarar för att godkänna medarbetares bisysslor. Beslut om godkännande eller förbud av förvaltningschefers bisysslor ska tas av kommundirektör.

Beslut om förbud av bisyssla ska enligt rutinen motiveras. Om en bisyssla bedöms som konkurrerande eller arbetshindrande ska detta förhandlas med medarbetarens fackliga organisation inför eventuellt beslut. Det framgår inte av rutinen att motiveringen ska göras skriftligen.³

Det genomförs ingen utbildning om bisysslor

Det framgår inte av rutin för hantering av bisysslor att medarbetare ska få utbildning och information om hur registrering av bisysslor ska göras. Enligt intervjuade diskuteras ämnet i regel inte på arbetsplatsträffar eller andra förvaltningsövergripande träffar.

Chefer uppges få information om hantering av medarbetares bisysslor vid introduktion av sin anställning. Det genomförs dock inte löpande utbildningar för chefer om hur bisysslor ska bedömas.

³ Enlig 7 c § i Lag (1994:620) om offentlig anställning (LOA) ska ett beslut om en otillåten bisyssla som bedöms vara förtroendeskadlig informeras skriftligen och innehålla en motivering.

2.5. Bedömning

Rutiner och riktlinjer

Vi bedömer det som positivt att det finns en kommunövergripande rutin för hantering av bisysslor. Vi bedömer att rutinen för hantering av anställdas bisysslor till stor del är tillfredsställande. Bedömningen grundar sig på att rutinen innehåller en definition av vad som anses vara en bisyssla samt information om medarbetares skyldighet att anmäla bisyssla. Rutinen innehåller också information om på vilka grunder en bisyssla kan förbjudas. Av rutinen framgår vem som har rätt att fatta beslut om att förbjuda en bisyssla. Dock framgår inte vem som har rätt att besluta att godkänna en bisyssla eller hur detta ska göras. Det bedömer vi som en brist.

Enligt lagen om offentlig anställning (LOA) ska ett beslut om en otillåten bisyssla som bedöms vara förtroendeskadlig informeras skriftligen och innehålla en motivering. Det framgår inte av rutin för hantering av bisysslor att en skriftlig motivering måste ges. Detta bedöms som en brist.

Vidare bedömer vi att utbildning och information till medarbetare brister. Utöver information på det årliga medarbetarsamtalet får medarbetare ingen utbildning om vad en bisyssla är, hur bedömning ska göras eller hur dokumentation ska ske.

Kontroller

Vi bedömer det som positivt att det genomförts interna kontroller av förekomsten av bisysslor per förvaltning. Vi ställer oss dock frågande till om resultatet tillvaratagits på ett ändamålsenligt sätt. Exempelvis gjordes ingen kontroll eller rimlighetsbedömning av om antalet identifierade bisysslor var proportionerligt mot det antal som kan förväntas finnas utifrån antal anställda i förvaltningarna. Det genomförs inte några regelbundna kontroller av medarbetares bisysslor, vilket vi bedömer som en brist.

Ansvar

Vi bedömer att ansvariga nämnder inte har fastställt ansvaret för att kontrollera medarbetares bisysslor. Nämnderna har fastställt att chefer ska årligen följa upp om medarbetare har en bisyssla på medarbetarsamtalet. Dock finns inga utsedda tjänstepersoner på förvaltningarna som ansvarar för kontroll av bisysslor. Det finns heller inget fastställt ansvar i kommunstyrelsens eller barn- och utbildningsnämndens delegationsordning som anger vilken tjänsteperson som har befogenhet att godkänna respektive förbjuda bisysslor.

Dokumentation

Vi bedömer att ansvariga chefer inte har tillräcklig kännedom om medarbetarnas bisysslor. Medarbetare ansvarar för att informera sin chef om sin bisyssla vid nyanställning, vid förändringar samt vid det årliga medarbetarsamtalet. Genomfört stickprov (se avsnitt 3.3) visar dock att chefer i de flesta fall inte har kännedom om

anställdas bisysslor. Vi ser positivt på att medarbetarsamtal och information om bisysslor numera dokumenteras digitalt. Detta möjliggör enligt vår mening en enhetlig hantering och uppföljning av anställdas bisysslor.

Stöd till chefer

Vi bedömer slutligen att kommunens riktlinjer till viss del stödjer ansvariga chefer i vilka bisysslor som ska bedömas vara tillåtna respektive otillåtna. Bedömningen grundas på att rutin för hantering av bisysslor beskriver vilka typer av bisysslor som ska förbjudas. Det framgår dock inte tydliga exempel på vilka slags bisysslor som ska tillåtas. Det finns inte heller några exempel på kontrollfrågor om en bisysslas karaktär som kan underlätta bedömning.

3. Dataanalys och stickprov

3.1. Förekomst av bisysslor bland anställda

I detta avsnitt besvaras revisionsfrågorna om ansvariga chefer har kännedom om medarbetarnas bisysslor samt om information om bisysslor upprättas och förvaras per anställd.

Kontroll av antal bisysslor per förvaltning

Inom ramen för granskningen har vi genomfört en kontroll av anställdas bisysslor i barn- och utbildningsförvaltningen, kulturförvaltningen, medborgarförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen, omsorgsförvaltningen, serviceförvaltningen, teknik- och fritidsförvaltningen, samt kommunledningsförvaltningen. Informationen om anställdas bisysslor är inhämtad från Retrievers⁴ aktiebolags-, handels- och föreningsregister.

I tabellen nedan framgår antalet anställda på kommunledningsförvaltningen och granskade nämnders förvaltningar som har en eller flera bisysslor. Bisysslor är i detta sammanhang synonymt med att vara registrerade i bolag, föreningar eller i organisationer med annan associationsform. Sammanställningen omfattar samtliga medarbetare på kommunledningsförvaltningen och granskade nämnders förvaltningar med en tillsvidareanställning, timanställning eller tidsbegränsad månadsanställning den 1 februari 2025⁵.

Tabell 1. Statistik över antal bisysslor för anställda på kommunledningsförvaltningen och granskade nämnders förvaltningar

Antal bisysslor	Antal anställda med bisysslor	Totalt antal bisysslor
1	247	247
2	85	170
3	18	54
4	9	36
5	1	5
6	1	6

⁴ Retriever är en totalleverantör inom medie- och dataanalys som hämtar information från källor som kreditupplysningsföretag, Bolagsverket, Skatteverket och SCB.

⁵ Av totalt 4056 medarbetare är 2956 tillsvidareanställda, 213 tidsbegränsat månadsanställda, 816 timavlönade och 71 deltidsbrandmän.

7	2	14
Summa	363	532

Av tabellen framgår att 363 anställda har sammantaget 532 registrerade bisysslor. Endast fyra anställda har fem eller fler bisysslor vid sidan av sin anställning.

Tabell 2. Fördelning av bisysslor inom granskade nämnder

Antal	Förekommer som
13	Bolagsman
0	Extern firmatecknare (ej tillika styrelsemedlem)
1	Extern verkställande direktör (ej tillika styrelsemedlem)
66	Innehavare
7	Kommanditdelägare
0	Komplementär
0	Prokurist
151	Styrelseledamot. Av dessa är 14 styrelseordförande, sju vice VD och tio VD.
288	Styrelsesuppleant. Av dessa är en vice VD och två VD.
532	Summa

I ovan tabell framgår vilken befattning de anställda i granskade nämnder och bolag har inom respektive bisyssla. Av identifierade bisysslor omfattar 44 engagemang *bostadsrättsföreningar*. Mest förekommande som bisyssla är engagemang i ett aktiebolag, 379 engagemang. I tabellen nedan presenteras fördelningen av anställdas bisysslor per förvaltning.

Tabell 3. Bisysslor per förvaltning

Förvaltning	Antal bi-sysslor	Antal anställda med bisysslor	Antal anställda per förvaltning	Andel anställda med bisysslor i förhållande till anställda per förvaltning
Barn- och utbildningsförvaltningen	220	152	1564	9,7 %
Kommunledningsförvaltningen	40	23	131	17,6 %

Kulturförvaltningen	6	4	31	12,9 %
Medborgar-förvaltningen	43	27	180	15,0 %
Omsorgsförvaltningen	122	90	1527	5,9 %
Samhällsbyggnads-förvaltningen	40	23	156	14,7 %
Serviceförvaltningen	24	19	283	6,7 %
Teknik- och fritidsförvaltningen	37	25	184	13,6 %
Summa	532	363	4056	8,9 %

Sammantaget har 363 av 4056 anställda i granskade nämnder en bisyssla enligt registeranalys med utgångspunkt i Retrievers register. Detta motsvarar cirka nio procent av alla anställda.

Likt tidigare granskningar i jämförbara kommuner finns märkbara skillnader i andelen anställda med bisysslor mellan kommunens förvaltningar. Omsorgsförvaltningen har lägst andel anställda med bisysslor, 5,9 procent. Högst andel anställda med bisysslor i förhållande till antal anställda återfinns i kommunledningsförvaltningen, 17,6 procent.

Det måste också påtalas att vid registerkontrollen registreras också uppdrag som ingår i tjänsteutövningen för vissa medarbetare såsom bisysslor. Hit räknas främst engagemang i kommunalt ägda bolag. Det är därmed sannolikt att ett antal tjänstepersoner som ingår i denna granskning har uppdrag i sådana bolag inom ramen för sin kommunala tjänst.

3.2. Bisysslor och inköp

Baserat på identifierade bisysslor har vi genomfört en dataanalys för att identifiera eventuella transaktioner mellan kommunen och bolag/associationer där anställda har åtaganden.

I tabellen nedan framgår inköp per förvaltning där det har genomförts inköp från leverantörer där anställda inom den egna förvaltningen har engagemang i form av en bisyssla. Avseende de granskade nämndernas verksamheter är inköpen registrerade från den 1 januari 2024 och 26 mars 2025.

Tabell 4. Inköp där anställda inom den egna förvaltningen har engagemang

1 januari 2024 - 26 mars 2025	Antal leverantörer	Antal fakturor	Belopp, kr
Barn- och utbildningsförvaltningen	13	723	15 498 202
Kommunledningsförvaltningen	6	24	6 507 997
Kulturförvaltningen	1	1	7 200
Medborgarförvaltningen	0	0	0
Omsorgsförvaltningen	0	0	0
Samhällsbyggnadsförvaltningen	0	0	0
Serviceförvaltningen	0	0	0
Teknik- och fritidsförvaltningen	3	582	6 787 076
Summa	23	1 330	28 800 475

Från den 1 januari 2024–26 mars 2025 har vi identifierat inköp från 23 leverantörer där anställda inom den förvaltning som genomfört inköpet har engagemang i form av en bisyssla. Flest återfinns inom barn- och utbildningsförvaltningen med 13 olika leverantörer. För medborgarförvaltningen, omsorgsförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen och serviceförvaltningen har inga inköp identifierats hos leverantörer där någon anställd inom förvaltningen har en bisyssla.

Sammantaget för granskade nämnder har inköp genomförts till ett belopp av cirka 28,8 miljoner kronor. Ingen av dessa leverantörer är kommunala bolag. Inköp från en leverantör avser drygt 13,7 miljoner kronor, bisysslan har i detta fall ej varit känd av arbetsgivaren.

3.3. Stickprov

Detta delkapitel besvarar revisionsfrågorna om ansvariga chefer har kännedom om medarbetarnas bisysslor, samt om ansvariga chefer upprättar och förvarar information om bisysslor per anställd.

För att närmare granska befintliga rutiner avseende dokumentation av bisysslor har en stickprovskontroll genomförts. Syftet med kontrollen har varit att identifiera vilken dokumentation som finns gällande den anställdes bisyssla och om rutinerna är fungerande i praktiken.

Inom ramen för stickprovsgranskningen har vi efterfrågat dokumentation om bisysslor för tio anställda inom barn- och utbildningsförvaltningen där vi identifierat en bisyssla i genomförd dataanalys. Underlaget till stickprovet har identifierats genom ett delvis riskbaserat urval. Två stickprov har valts ut utifrån att ett högt respektive lägre belopp fakturerats den egna förvaltningen. Resterande åtta har slumpmässigt plockats ut.

Av tio stickprov där en bisyssla identifierats genom dataanalysen finns endast tre bisysslor dokumenterade. I två av fallen framgår att bisysslan godkänts, vilket datum den godkändes och vem som godkänt bisysslan. I ett fall har medarbetaren själv beslutat att godkänna bisysslan. I det tredje fallet saknas bedömning av bisysslan helt.

3.4. Bedömning

Av genomförd kontroll framkommer att 363 anställda har totalt 532 bisysslor. Enligt uppgift från HR-avdelningen som framkommer i granskningen finns idag 208 registrerade bisysslor hos kommunen. Detta indikerar ett stort mörkertal.

Av dataanalysen framkommer vidare att 23 medarbetare har engagemang i företag som har affärstransaktioner med den egna förvaltningen. Detta kan vara okomplicerat och i sin ordning, men enligt vår bedömning bör alltid ett sådant förhållande vara känt av förvaltningsledningen i förväg. Förhållandet i sig kan medföra betydande förtroendeskada och i värsta fall tyda på oegentligt beteende med såväl ekonomiska som förtroendemässiga skador som följd.

Mot bakgrund av stickprovsresultatet bedömer vi att chefer inte i tillräcklig omfattning har kännedom om anställdas bisysslor. Vidare bedömer vi att såväl dokumentation som bedömning av anställdas bisysslor brister. Detta baseras på att det i bara två av tio fall i stickprovet framgår att granskad bisyssla är godkänd, när den är godkänd och vem som godkänt den.

4. Slutsatser

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen och nämnderna endast till viss del hanterar anställdas bisysslor på ett ändamålsenligt sätt. Vi noterar att kommunen inte antagit riktlinjer för hantering av bisysslor, men ser positivt på att en kommunövergripande rutin finns som beskriver hanteringen av anställdas bisysslor.

Vi bedömer att kommunens rutiner för hantering av anställdas bisysslor till stor del är tillfredsställande. Vi bedömer vidare att det finns ändamålsenliga rutiner för att informera anställda om deras skyldighet att anmäla bisysslor genom checklista för nyanställda och i mall för medarbetarsamtal. Med anledning av stickprovsresultatet ställer vi oss dock frågande till om rutinerna efterlevs i tillräcklig utsträckning.

De brister vi identifierat i granskningen rör främst ansvar och kontroller. Vi bedömer att kommunstyrelse och nämnder inte fastställt ansvaret för att bedöma och besluta om bisyssla fullt ut. Vi ser det vidare som en brist att det av kommunstyrelsens och barn- och utbildningsnämndens delegationsordningar inte framgår vem som har rätt att besluta att godkänna eller förbjuda en bisyssla. Vi ser positivt på att det finns systemstöd som möjliggör uppföljning och kontroll av bisysslor. Vi bedömer dock att det saknas systematiska kontroller av anställdas bisysslor. Det finns heller inget definierat ansvar för kontroller.

Mot bakgrund av stickprovsresultatet bedömer vi att chefer inte i tillräcklig omfattning har kännedom om anställdas bisysslor. Vår bedömning är att såväl dokumentation som bedömning av anställdas bisysslor brister. Detta utifrån att endast två av tio bisysslor i stickprovet innehåller information om att bisysslan är godkänd, när den är godkänd och vem som godkänt den. Vi bedömer också att utbildning till medarbetare och chefer kan stärkas.

Av genomförd kontroll av anställdas bisysslor och engagemang i granskade nämnder framkommer att 363 anställda har totalt 532 bisysslor. Enligt uppgift finns 208 registrerade bisysslor hos kommunen vid tidpunkten för granskningen, vilket indikerar ett stort mörkertal.

Av dataanalysen framkommer vidare att 23 medarbetare har engagemang i företag som har affärstransaktioner med den egna förvaltningen. Detta kan vara okomplicerat och i sin ordning, men enligt vår bedömning bör alltid ett sådant förhållande vara känt i förväg av förvaltningsledningen. Detta eftersom förhållandet i sig kan medföra betydande förtroendeskada och i värsta fall tyda på oegentligheter med såväl ekonomiska som förtroendemässiga skador som följd.

Revisionsfråga	Svar
Har ansvariga nämnder fastställt ansvaret för att kontrollera medarbetares bisysslor?	Nej. Vi bedömer att ansvaret inte fullt ut är fastställt. Ansvarig chef ska årligen följa upp medarbetares bisysslor på medarbetarsamtalet. Det finns dock inga utsedda

	tjänstepersoner på förvaltningarna med ansvar för kontroll av bisysslor. Det framgår inte i kommunstyrelsens eller barn- och utbildningsnämndens delegationsordning vilken tjänsteperson som har befogenhet att godkänna respektive förbjuda bisysslor.
Har kommunen ändamålsenliga riktlinjer, rutiner och kontroller för hantering av bisysslor?	Delvis. Rutiner för hantering av anställdas bisysslor bedöms till stor del som ändamålsenliga. Dock saknas dokumentation om systematiska kontroller.
Har ansvariga chefer kännedom om medarbetarnas bisysslor? ○ Upprättas och förvaras information om bisysslor per anställd?	Nej. Mot bakgrund av stickprovsresultatet bedömer vi att chefer i de flesta fall inte har kännedom om anställdas bisysslor. Vi bedömer att såväl dokumentation som bedömning av anställdas bisysslor brister.
Stödjer kommunens riktlinjer ansvariga chefer i vilka bisysslor som ska bedömas vara tillåtna respektive otillåtna?	Delvis. I rutin för hantering av bisysslor framgår vilka typer av bisysslor som ska förbjudas. Det ges dock inga exempel på vilka slags bisysslor som ska tillåtas. Rutinen ger heller inga exempel på kontrollfrågor som kan ställas om en bisysslas karaktär som stöd till bedömning. Det framgår inte av rutinen för hantering av bisysslor att en skriftlig motivering ska ges vid beslut att förbjuda en bisyssla.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi kommunstyrelsen och nämnderna att:

- ▶ Genomföra interna kontroller i syfte att säkerställa efterlevnad av beslutade rutiner.
- ▶ Fastställa ansvaret för att godkänna och förbjuda bisysslor i delegationsordningar.
- ▶ Säkerställa att eventuella transaktioner mellan kommunen och leverantörer där medarbetare, och deras närstående, har engagemang är korrekt upphandlade och godkända av förvaltningsledningen i förväg.
- ▶ Säkerställa att beslut om att förbjuda en bisyssla informeras skriftligen, innehåller en motivering och dokumenteras.

Vi rekommenderar barn- och utbildningsnämnden att:

- ▶ Tillse att medarbetares bisysslor anmäls och dokumenteras.
- ▶ Tillse att bedömningar av om en bisyssla är tillåten eller inte görs och dokumenteras.

Värnamo kommun den 21 augusti 2025

Linnéa Johansson
Projektledare, EY

Carl Ädelroth
Verksamhetsrevisor, EY

Lars Eriksson
Certifierad kommunal yrkesrevisor, EY
Kundansvarig, EY
Kvalitetssäkrare, EY

5. Källförteckning

Intervjuade funktioner

- ▶ Förhandlingschef, kommunledningsförvaltningen
- ▶ Förvaltningschef, barn- och utbildningsförvaltningen
- ▶ Kommundirektör

Analyserade dokument

- ▶ Checklista för introduktion av nyanställda, u.å.
- ▶ Delegationsordning för barn- och utbildningsnämnden, 2023-12-06
- ▶ Delegationsordning för kommunstyrelsen, 2023-08-17
- ▶ Information på intranätet till chefer angående bisysslor, u.å.
- ▶ Information på intranätet till medarbetare avseende bisysslor, u.å.
- ▶ Introduktionsmaterial för nyanställda, information på intranätet, u.å.
- ▶ Mall för medarbetarsamtal, u.å.
- ▶ Protokoll kommunstyrelsen, 2021-02-16
- ▶ Rutin för hantering av bisyssla, 2023-11-22
- ▶ Tjänsteskrivelse om redovisning av internkontroll för kommunstyrelsen 2020, 2021-02-05
- ▶ Utdrag ur Heroma avseende registrering och bedömning av bisyssla, u.å.

Stickprov

- ▶ Sammanställning av vilka medarbetare som har dokumenterade bisysslor
- ▶ Utdrag från Heroma om medarbetares bisysslor

Bilaga 1 - Revisionskriterium

Kommunallagen (2017:725)

Kommunallagens 6 kap. 6 § anger att nämnderna inom sitt ansvarsområde ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med kommunfullmäktiges mål och riktlinjer, samt i enlighet med lagar och författningar som gäller för verksamheten.

Lagen (1994:260) om offentlig anställning

Enligt 7 § lagen om offentlig anställning (LOA) klargörs att en offettliganställd arbetstagare inte får ha någon anställning, uppdrag eller utöva sådan verksamhet som kan rubba förtroendet för personens opartiskhet i arbetet eller kan skada myndighetens anseende. Lagen klargör också att arbetsgivaren har en skyldighet att informera de anställda om vilka förhållanden som kan leda till att en bisyssla ej bedöms vara tillåten.

Utöver detta ska den anställda enligt 7 § på arbetsgivarens begäran lämna sådana uppgifter som anses nödvändiga för att en bedömning av bisysslan ska vara möjlig. Därefter ska arbetsgivaren besluta huruvida bisysslan är att betrakta som otillåten. Enligt 7 c § ska arbetsgivaren skriftligen motivera detta beslut.

Kollektivavtalet, AB 24

I Allmänna bestämmelser (AB) regleras hanteringen av bisysslor ytterligare. Bland annat klargörs i 8 § Mom. 1 AB 17 att arbetstagare som har en bisyssla ska anmäla denna och lämna de uppgifter som arbetsgivaren behöver för att kunna göra en bedömning av bisysslan. Arbetsgivaren ansvarar i sin tur för att medvetandegöra arbetstagaren om skyldigheten att anmäla bisyssla. Vidare klargörs att arbetsgivaren kan förbjuda en bisyssla i de fall denna bedöms:

- a) Verka hindrande för arbetsuppgifterna.
- b) Innebära verksamhet som konkurrerar med arbetsgivarens.
- c) Påverka arbetstagarens handläggning av ärenden i sitt arbete hos arbetsgivaren.

I Mom. 2 anges att förtroendeuppdrag inom fackliga, politiska eller ideella organisationer inte är att räkna som bisyssla. I kommentarerna till AB (lydelse 2020-11-01) anges att arbetsgivaren minst engång per år i samband med utvecklingssamtal bör informera arbetstagaren om skyldigheten att anmäla bisysslor samt utöver detta informera på lämpligt sätt, till exempel vid arbetsplatsträffar och vid introduktion.

Kommunala riktlinjer och rutiner

Rutin för hantering av bisyssla

Kommunledningsförvaltningen har tagit fram "Rutin för hantering av bisyssla", som reviderades senast den 22 november 2023. Rutinens syfte är att beskriva hur anställdas bisysslor inom Värnamo kommun ska hanteras och bedömas.

I rutinen definieras en bisyssla som varje aktivitet som utförs vid sidan om huvudanställningen, så länge aktiviteten inte kan relateras till den anställdes privatliv. Förtroendeuppdrag inom fackliga, politiska eller ideella organisationer kan räknas som bisysslor i de fall de bedöms som förtroendeskadliga.

Rutinen beskriver därtill att anställda är skyldiga att anmäla sina bisysslor till arbetsgivaren. Underlåtenhet kan leda till disciplinära åtgärder. Bisysslor ska anmälas via personalsystemet Heroma, där medarbetare beskriver bisysslans art och omfattning. Ansvarig chef ska konsultera HR vid osäkerheter i bedömning av en bisyssla.

Rutinen beskriver att följande tre kategorier är grunder för eventuellt förbud av bisysslor:

1. Förtroendeskadlig: En bisyssla som riskerar att påverka allmänhetens förtroende för kommunen och den anställda.
2. Arbetshindrande: En bisyssla som riskerar att inverka hindrande för den anställdes arbetsuppgifter. Det kan exempelvis handla om att bisysslan och den anställdes arbetsuppgifter kolliderar i tid eller leder till en alltför tung arbetsbörda.
3. Konkurrerande: En bisyssla som innebär att den anställda är verksam inom en sektor som har likartad verksamhet som kommunen. Detta oaktat om den anställda har något bestämmandeinflytande i den konkurrerande verksamheten, eller om denne kan påverka valet av verksamhet eller hur verksamheten är finansierad.

Om en bisyssla bedöms som förtroendeskadlig, konkurrerande eller arbetshindrande, ska den omedelbart förbjudas. Beslutet fattas av förvaltningschefen i samråd med HR.

Remissvar - Miljöplan Värnamo kommun

Ärendebeskrivning

En ny miljöplan har tagits fram för att ersätta Plan för Värnamo kommuns miljöarbete 2019–2035, Dnr KS2018.627.

Miljöplanen är ett strategiskt dokument och står för ett gemensamt fokus och visar på vad som systematiskt måste göras för att minska vår negativa miljöpåverkan ur ett lokalt, regionalt, nationellt och globalt perspektiv. Planens syfte är att vägleda det övergripande miljöarbetet, hitta synergier när de finns och att, när det är nödvändigt, väga olika intressen mot varandra.

Kommunstyrelsen har beslutat att skicka miljöplanen på remiss till samtliga förvaltningar och bolag med uppdraget att inkomma med synpunkter senast 28 november.

Kulturförvaltningen har tagit del av miljöplanen och föreslår följande yttrande:

Att bevara värdefulla kulturmiljöer är en del av såväl Sveriges nationella miljömål som Agenda 2030 och revidering av Värnamo kommuns kulturmiljöplan pågår. Vikten av att bevara kulturmiljöer bör därför nämnas i miljöplanen, förslagsvis under ”Ekosystem och biologisk mångfald”.

Beslutsförslag

Kulturförvaltningen föreslår kulturnämnden besluta

att godkänna remissvaret för Miljöplan Värnamo kommun.

Lars Alkner
Förvaltningschef

Miljöplan

Reglemente

Kommunala beslut som utöver kommunallag och andra författningar styr och reglerar kommunala verksamheter. Innefattar Nämndreglementen, Delegeringsordningar, Bolagsordningar, Ägardirektiv, Föreskrifter, Kommunala taxor och avgifter.

Policy

Anger principer och värdegrundsbaserat förhållningssätt och tjänar som vägledning inom det aktuella området.

Plan

Beskriver strategier för arbetet med utvecklingen av Värnamo som kommun, och utvecklingsarbete inom kommunens organisation.

Åtgärdsplan

Anger konkreta åtgärder, tidsramar och ansvar.

Riktlinje

Beskriver hur förvaltning bedriver den befintliga verksamheten, eller ett visst område, så att den bedrivs effektivt och med god kvalitet.

Fastställd av: Kommunfullmäktige

Datum: 20xx-xx-xx, § xxx

Dokumentet gäller från: 20xx-xx-xx

Dokumentet gäller för: Kommunstyrelsen och kommunens nämnder och utskott

Dokumentansvarig: Miljöstrateg, Kommunledningsförvaltningen

Inledning

I Värnamo tar vi ansvar för framtiden.

Vi vill vara en kommun som växer hållbart. För oss betyder det att beslut vi tar ska bidra till en friskare miljö och en tryggare framtid för kommande generationer.

En grön kommun är mer än vackra parker, levande skogar och rena sjöar. Det är en plats där människor och natur lever i balans. Där vi främjar klimatsmarta transporter, bygger med omtanke och låter innovation och miljö gå hand i hand. Där varje invånare kan känna stolthet över att bidra till något större och göra medvetna val.

Vi har modet att tänka nytt, viljan att gå före och kraft i vår samverkan med andra. När vi alla arbetar tillsammans kan vi visa att det är möjligt att förena tillväxt med omsorg om klimat och natur.

Miljöplanen är vår riktning och gemensamma utgångspunkt mot en grönare kommun.

Tobias Pettersson

Kommunstyrelsens ordförande

Värnamo kommuns mål

Värnamo kommuns miljöplan är direkt kopplad till det övergripande målet En grön kommun, och ska bland annat användas när målet bryts ner och formuleras på verksamhetsnivå. Hur väl miljöplanen följs är avgörande för hur Värnamo kommun lyckas uppnå målet En grön kommun.

Miljöplanen innefattar också aspekter som påverkar de andra målen. Att arbeta mer systematisk med klimatanpassning påverkar målet En trygg kommun och frågor som samhällsplanering och grönstrukturfrågor påverkar även målet En attraktiv kommun. Miljöperspektivet är således en nyckelfråga för Värnamo kommun.

Syfte

För att kunna utveckla ett hållbart Värnamo behöver vi både behålla och förbättra de värden som skapar en god livsmiljö och hög livskvalitet för våra kommuninvånare. Här behövs en tydlig ambitionsnivå i miljöplanen. Att tillgodose alla intressen och behov i ett föränderligt samhälle är inte lätt och målkonflikter kommer sannolikt att uppstå där avvägningar behöver göras. Värnamo kommuns miljöplan står för ett gemensamt fokus och visar på vad som systematiskt måste göras för att minska vår negativa miljöpåverkan ur ett lokalt, regionalt, nationellt och globalt perspektiv. Planens syfte är att vägleda det övergripande miljöarbetet, hitta synergier när de finns och att, när det är nödvändigt, väga olika intressen mot varandra. För att vi ska kunna få den effekt vi vill uppnå i Värnamo kommun behöver olika aktörer bidra aktivt i olika miljöfrågor.

Målgrupp

Miljöplanen gäller för Värnamo kommuns alla politiker och tjänstepersoner och ska vara välkänd i kommunens nämnder och förvaltningar. Beslut ska alltid tas med hänsyn till miljöplanens innehåll. När olika intressen ställs mot varandra ska de svenska miljömålen vara vägledande i beslut. Miljöplanen omfattar även områden där kommunen saknar mandat men har möjlighet att påverka, till exempel genom information, bidrag eller samarbeten. Förhoppningen är att den också ska inspirera näringsliv, organisationer och invånare.

Avgränsning

Miljöplanen är ett långsiktigt och övergripande styrdokument som sammanfattande håller ihop miljöfrågorna utifrån ett miljömålsperspektiv. Utöver detta har Värnamo kommun antagit och arbetar med flera strategiska styrdokument som mer fördjupat beskriver kommunens arbete i specifika frågor, till exempel grönstruktur, trafik eller vatten och avlopp. Tillsammans täcker dessa styrdokument en stor del av de nationella miljömålen. Miljöplanen kan därför fokusera på de ämnen och miljömål som inte andra styrdokument detaljerat tar upp.

Miljöplanen formulerar inte några lokala miljömål utan förhåller sig till de internationella, nationella och regionala miljömålen samt Värnamo kommuns övergripande mål En grön kommun. Detaljstyrning och planering av åtgärder utformas av ansvariga nämnder och kopplas till verksamhetsplaneringen.

Sammanfattning

Miljöfrågor har kommit att spela en allt större roll i takt med att vår kunskap ökar om människans påverkan på jordens ekosystem och dess begränsningar. Miljöperspektivet är brett och komplex och påverkar samhällets alla förutsättningar att skapa välfärd. Balans mellan människan och miljön är en av vår tids största utmaningar. Samtidigt ger det oss också möjligheter att visa ledarskap och agera innovativt.

Värnamo kommun vill agera föredömligt på miljöområdet och behandlar därför inte miljö-mässig hållbarhet som en isolerad fråga vid sidan om ordinarie verksamhet. Att låta miljöperspektivet genomsyra all kommunal kärnverksamhet är nödvändigt för att samhället ska kunna utvecklas hållbart, både genom att minska den negativa miljöpåverkan men också genom att öka den positiva miljöpåverkan.

För att kunna arbeta med miljöfrågor på ett effektivt sätt har ett antal fokusområden identifierats. Inom varje fokusområde finns en eller flera strategier och övergripande insatser som ska vara vägledande för vad som är viktigt att sikta på inom de närmaste åren.

Utgångspunkter

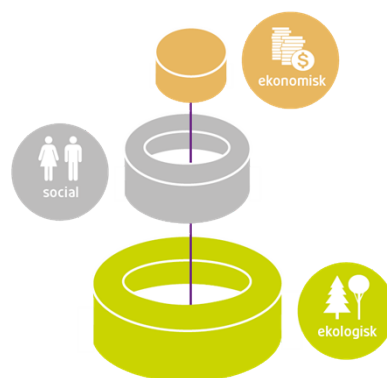
Miljöplanen utgår från vissa definierade uppfattningar och förhåller sig till såväl globala, nationella som regionala mål.

Hållbar utveckling

Begreppet hållbar utveckling fick internationell spridning i samband med FN-rapporten *Vår gemensamma framtid*¹ och definieras av tre dimensioner:

- Den ekologiska handlar om att hushålla med naturresurser utan att skada jordklotets ekosystem på lång sikt.
- Den sociala handlar om att bygga ett samhälle där grundläggande mänskliga rättigheter uppfylls.
- Den ekonomiska handlar om att motverka fattigdom så att alla har råd att tillgodose sina grundläggande behov i relation till jordklotets ändliga resurser, det vill säga en ekonomisk utveckling som inte medför negativa konsekvenser för varken den ekologiska eller sociala dimensionen.

Begreppet ”hållbar utveckling” bygger på uppfattningen att den ekologiska dimensionen sätter den yttersta gränsen för vad som utgör människans handlingsutrymme. Social och ekonomisk hållbarhet är omöjlig att uppnå om dessa gränser överskrids och naturresurser överexploateras. Ekonomin behöver därför fungera som ett verktyg för samhället att utveckla välfärd utan bekostnad på vare sig människor eller planeten. Klimatförändringarna är ett tecken på att vi agerar utanför planetens säkra gränser och är ekosystemets naturliga reaktion på obalans.

Hållbarhetsprinciperna

Som medlem i Sveriges ekokommuner har Värnamo kommun förbundit sig att följa fyra grundsatser som definierar villkoren för ett hållbart samhälle. Dessa instruktioner säkerställer att vi inte systematiskt förstör de systemen som vi är beroende av.

”I ett hållbart samhälle utsätts inte naturen för systematisk...

... koncentrationer av ämnen från berggrunden. Till exempel fossilt kol, olja och metaller.

... koncentrationer av ämnen från samhällets produktion. Till exempel kväveoxider, bromerade flamskyddsmedel, freoner och hormonliknande kemikalier.

... degradering på fysiskt sätt. Till exempel överuttag av skog, utfiskning och utarmning av ekosystem.

... Och det finns inga strukturella hinder för människors hälsa, inflytande, kompetens, opartiskhet och mening

¹ World Commission on Environment and Development (1987) Oxford University Press, New York

Globala, nationella, regionala och lokala mål

Världens ledare har enats om en global agenda för hållbar utveckling, Agenda 2030, bestående av 17 mål. Dessa preciseras av 169 delmål som knyter samman de tre dimensionerna av hållbar utveckling: de ekonomiska, sociala och miljömässiga. Agenda 2030 finns med i Värnamo kommuns målstyrningsmodell som ett analysverktyg och används som underlag vid formuleringen av kommunfullmäktiges övergripande mål.

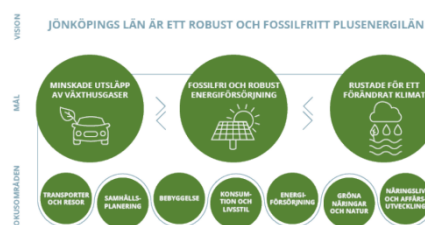

Sveriges arbete med den ekologiska dimensionen av Agenda 2030 konkretiseras genom de 16 miljö kvalitetsmålen som är beslutade av riksdagen. Målen är betydligt mer preciserade i jämförelse med de globala målen i Agenda 2030 och är ledande för Sveriges miljöarbete. Undantaget för Värnamo kommun är målen om fjäll och hav.

På riksnivå finns även mål inom specifika frågor, till exempel växthusgasutsläpp och energieffektivisering.

Regionalt har länets klimatråd tagit fram en klimat- och energistrategi med en vision om att Jönköpings län ska vara ett robust och fossilfritt plusenergilän till 2045. Strategin innehåller ett antal målsättningar med fokus på klimatpåverkan, energiförsörjning och klimatanpassning. Strategin innehåller även ett antal fokusområden. På regional nivå finns även andra avtal och projektmål som Värnamo kommun står bakom, till exempel Biogasöverenskommelsen.

I Värnamo kommun är ett av Kommunfullmäktiges fyra övergripande mål ”En grön kommun. Målet bryts ner från politisk nivå till verksamhetsnivå. Utöver Värnamo kommuns interna målstyrning finns även ett antal styrdokument på området. Miljöplanen anger vilket fokus vårt lokala miljöarbete ska ha i förhållande till regionala, nationella och globala mål. Genom att arbeta i enlighet med miljöplanen bidrar Värnamo kommun inte bara till den interna måluppfyllelsen utan även till ovan nämnda mål.

Fokusområden

För att på ett framgångsrikt sätt kunna arbeta med miljöperspektivet behövs riktade insatser inom många delar av samhället. Här behöver Värnamo kommun samverka för att uppnå resultat. För att konkretisera arbetet och de prioriteringar som behöver göras innehåller planen olika fokusområden.

- Minskade utsläpp av växthusgaser
- Rustad för ett förändrat klimat
- Ekosystem och biologisk mångfald
- Ansvarsfull resurshantering
- Livsmedelsproduktion

Utmaningarna som kan kopplas till miljöperspektivet är många, utsläpp som påverkar klimatet och vår närmiljö, förlusten av biologisk mångfald, en livsstil som bygger på en ohållbar resurshantering och behovet av att anpassa oss för det förändrade klimatet, är några exempel. Värnamo kommun måste jobba långsiktigt mot alla dessa faktorer, men för att agera effektivt krävs fokuserade insatser. Miljöplanens fokusområden har valts utifrån de utmaningar som bedömts som mest kritiska, men också möjliga att göra framsteg inom. Tillsammans skapar de en riktning för vårt övergripande miljöarbete de närmaste åren.

I alla fokusområden blir det tydligt att frågor hänger ihop, det som görs inom ett fokusområde är ofta till nytta även för andra fokusområden. Varje fokusområde innefattar en eller flera strategier följt av utpekade insatser som behövs för att röra sig framåt. Miljöplanen pekar inte ut några specifika åtgärder fördelat på ansvariga aktörer. Aktiviteter och indikatorer tas fram av nämnder och verksamheter i arbetet med kommunens övergripande målstyrningsarbete och verksamhetsplanering.

Minskade utsläpp av växthusgaser

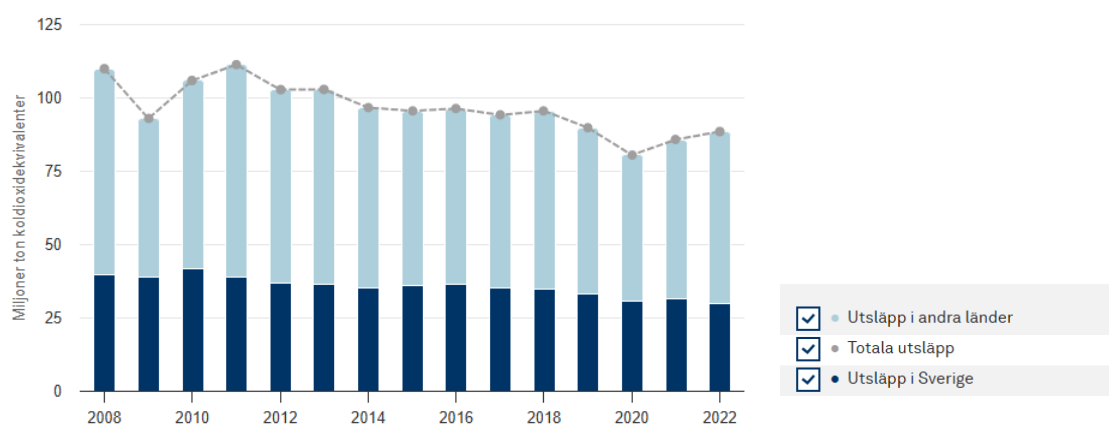

- EU ska minska sina nettoutsläpp med minst 55 procent till 2030 jämfört med 1990 års utsläpp.
- EU ska nå klimatneutralitet senast 2050 och nettonegativa utsläpp därefter.
- Sverige ska ha noll nettoutsläpp av växthusgaser år 2045.
Etappmål till 2030: 63 procent lägre än 1990 års utsläpp.
Etappmål till 2040: 75 procent lägre än 1990 års utsläpp.
- Jönköpings län ska minska sina koldioxidutsläpp i takt med länets koldioxidbudget.
- Jönköpings län ska minska växthusgasutsläppen från konsumtion till en hållbar nivå, motsvarande 1 ton per invånare senast 2045, jämfört med cirka 8 ton 2022.
- Jönköpings län ska senast 2030 ha 70 procent lägre växthusgasutsläpp från transportsektorn jämfört med 2010.

Bakgrund

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar. De ökade utsläppen av växthusgaser i atmosfären leder till en global uppvärmning och måste kraftigt begränsas för att inte leda till allvarliga konsekvenser för ekosystem, vattentillgång, matproduktion, mänsklig säkerhet och hälsa. Utsläppen kommer främst av sättet vi utvinner, omvandlar och använder fossil energi genom förbränning av kol, olja och naturgas. Världens länder enades därför under ett klimatmöte i Paris 2015 om att den globala temperaturökningen ska hållas väl under två grader, med strävan att begränsa den till 1,5 grader. Sverige antog 2017 ett klimatpolitiskt ramverk bestående av en klimatlag, klimatmål och ett klimatpolitiskt råd. Senast 2045 ska Sverige ha nettonollutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp.

Klimatpåverkan kan mätas på olika sätt, både genom produktion- och konsumtionsbaserade utsläpp. I Sverige ligger de direkta produktionsbaserade utsläppen på cirka fem ton per invånare. Räknar vi istället med de indirekta konsumtionsbaserade utsläppen hamnar Sverige på cirka 8 ton per invånare, varav två tredjedelar ger utsläpp i andra länder².

Bildkälla: Naturvårdsverket

² [Naturvårdsverket, 2025](#)

För att ligga i linje med Parisavtalet behöver Värnamo kommun minska produktionsutsläppen i enlighet med sin koldioxidbudget. Om utsläppen inte minskar tillräckligt snabbt under ett år behöver de minska ännu snabbare kommande år för att inte den totala budgeten ska överskridas.

För att uppnå generationsmålet får vi inte orsaka miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser, vilket också är en viktig del i de globala målen för hållbar utveckling. Det krävs att vi snabbt minskar våra konsumtionsbaserade utsläpp för att kunna nå miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan, Sveriges klimatmål om nettonollutsläpp till 2045 och Parisavtalet. Samtidigt är utsläppsminskningen till stor del beroende av nationella och internationella styrmedel. Detta gör att vi inte kan styra över alla parametrar som påverkar våra utsläpp. Därför är det viktigt att göra allt vi kan inom de områden vi förfogar över, men också genom att arbeta med mjuka insatser. För att driva en omställning mot ett hållbart samhälle räcker det inte med att bygga cykelvägar eller förenkla källsortering. Även om vi är på god väg kommer det att dröja ett tag till att det mest hållbara valet också är det mest självklara, billigaste och enklaste. Vi behöver därför komplettera de fysiska åtgärderna med aktiviteter som påverkar normer, livsstilmönster och val hos såväl kommunens medarbetare som invånare. För att vi som individer ska göra mer hållbara val är det viktigt att vi känner att det spelar roll och att alla steg leder i en hållbar riktning. För att motivera beteendeförändringar är kommunikation en nyckel till att skapa engagemang, driva förändringar, bygga trovärdighet och att inspirera.

Strategi: Resor och transporter

I Värnamo kommun kommer över 80 procent av de koldioxidutsläpp som produceras inom kommunens gränser från resor och transporter, varav drygt hälften kommer från persontransporter. Jämfört med andra kommuner ligger Värnamo över snittet på både antal registrerade bilar och genomsnittlig körsträcka³. Enligt konsumtionskompassen är transporter även den största konsumtionskategorin bland medborgare i Värnamo kommun, andelen är högre än både rikssnittet och länet.

Genom att främst fokusera på utsläppen från resor och transporter kan vi komma åt stora utsläppsvolymer på kort sikt. Inom transportsektorn behöver det ske en överflyttning till mer energieffektiva färdmedel och trafikslag men transporter behöver också effektiviseras, kortas eller ersätts helt. Möjligheten att köra på förnybara drivmedel är avgörande särskilt på landsbygden där möjlighet till alternativa transportslag är begränsad. Omställningen bland fordon bör innefatta fler drivmedel än el, för ett robustare transportsystem. Lokal produktion av fossilfria drivmedel är viktig för transportsektorns omställning och ger tryggare drivmedelsförsörjning. Betydligt mer biogas kan produceras i länet, framför allt av gödsel från djurhållande gårdar. Utifrån utbyggnaden av förnybar elproduktion kan tidvis överskott på el användas för att tillverka vätgas och elektrobränslen.

En medvetet utformad bebyggelsestruktur och transportinfrastruktur ger förutsättningar för livsmönster med betydligt lägre klimatpåverkan än idag. Planering och utveckling av strukturer behöver utgå från en framtid där klimatmålen kan nås och en klimatsmart livsstil är möjlig. Fyrstegsprincipen* bör tydligt styra trafikinfrastrukturplaneringen. En sammanhållen och tät bebyggelse som innehåller olika funktioner minskar resebehovet. Avstånden till de målpunkter vi behöver nå i vardagen har betydelse för om många kan tänka sig att välja att gå eller cykla. Det ska fungera att leva sitt vardagsliv utan att behöva använda bil för de korta resorna (under 5 km). Markanvändningen behöver nyttjas mer effektivt genom prioritering av utrymme för gående, cyklister, kollektivtrafik, grönsstruktur och andra viktiga samhällsfunktioner. Även

³ kolada, ID N07935, U07917

utformning av gång- och cykelvägar har stor betydelse för hur de används, särskilt för barn som vill cykla själva till skola och fritidsanläggningar. Efter att Nollvisionen* beslutades 1997 har trafiksäkerhetsarbetet resulterat i färre allvarliga skador och dödsantal kopplat till biltrafik och tyngre transporter. För oskyddade trafikanter har utvecklingen inte sett lika positiv ut och tydligare prioritering behövs för ett jämlikt transportsystem. Satsningar för gång- och cykel ökar inte bara trafiksäkerheten, det påverkar också tillgängligheten för ungdomar, äldre, människor med funktionsvariationer och de som inte använder eller har tillgång till bil.

Det transporteffektiva samhället leder inte bara till låga växthusgasutsläpp utan gynnar också andra samhällsmål positivt då det ger bättre luftkvalitet, minskat buller, minskad trängsel på vägar samt förbättrad folkhälsa. Störst potential för förändrade transportval finns i Värnamo stad.

Så här bidrar Värnamo kommun:

- Nyttja centrala markytor mer effektivitet. Ett högt exploateringsstryck på Värnamo centrum ställer höga krav på yteffektivitet och flexibilitet. Ytor bör disponeras med störst nytta ur flera perspektiv.
- Verka för bättre tillgång till hållbara kommunikationsmöjligheter. Fokus bör ligga på stärkta pendlingsmöjligheter med hållbara transporter mellan tätorter och större arbetsplatser.
- Öka de fysiska insatserna för gång- och cykel, så att möjligheterna att transportera sig hållbart på korta avstånd blir lättare och säkrare. Gång- och cykelförbindelser mellan orter och till hållplatser behöver stärkas medan vägnätet i Värnamo stad behöver knytas samman.
- Skapa insatser för beteendeförändring och incitament för att överföra resandet från bil till kollektivtrafik, cykel och elcykel. Detta gäller särskilt kortare sträckor och riktat till grupper som i låg utsträckning nyttjar dessa transportmedel.
- Ersätt transporter, exempelvis genom digitala möten, distansarbete, gemensam distribution och konsumtionsval (till exempel närproducerade varor och tjänster).
- Ersätt fordon som går på fossila drivmedel.
- Verka för bättre tillgång till tank- och laddmöjligheter av förnybara bränslen.
- Uppmuntra en ökning av den lokala biogasproduktionen och säkerställ fortsatt efterfrågan genom offentlig upphandling av tyngre transporter, i enlighet med den regionala biogasöverenskommelsen.

Rustad för ett förändrat klimat

Bakgrund

Att minska utsläpp av växthusgaser har länge varit en aktuell fråga, men under de senaste åren har den på allvar fått sällskap av frågan hur vi anpassar oss till de klimatförändringar vi inte kan motverka. Klimatpåverkan och klimatanpassning är två sidor av samma mynt, å ena sidan hindra å andra sidan lindra. Till skillnad från hur vi ska hindra utsläppen handlar istället klimatanpassning om att lindra de skador som kan uppkomma på grund av ett förändrat klimat.

SMHI:s klimatscenarier visar allvarliga konsekvenser för Värnamo kommun till följd av ett förändrat klimat⁴. Det blir allt blötare, varmare och torrare. Värnamo kommuns geografiska position har pekats ut som den del i södra Sverige som får mest nederbörd framöver. Till år 2100 ökar enligt RCP 8,5* mängden nederbörd med upp till 13 mm/mån och antalet dygn per år med extrem nederbörd (>20mm/dygn) ökar med upp till 4,5 dygn. Även frekvensen av skyfall ökar. Fram till mitten av seklet beräknas en ökning på ca 20% men fram till år 2100 beräknas en ökning på upp emot 40%. Här faller det alltså mer vatten under tiden det regnar i jämförelse med de andra regionerna. Skyfall och oregelbundna vattenflöden leder inte bara till risk för översvämning, även risk för ras och skred och att föroreningar i mark och sediment sprids, ökar. Risken för översvämning är som störst längs med ån Lagan och Storån. I Värnamo kommun har arbetet med att förhindra översvämningar påbörjats.

Förutom ökad nederbörd förväntas högre temperaturer. Till år 2100 beräknas i RCP 8.5 antalet högsommardygn (över 25°C) öka från dagens 11 till upp emot 43 dygn per år. Antalet värmeböljor tredubblas och antalet graddagar för behov av kylning ökar från dagens 7 till upp emot 94 dagar. Värmeböljor drabbar tätorterna hårdast eftersom de i regel har en liten täckningsgrad av grönska, flera mörka hårdgjorda ytor och glaspartier som absorberar och koncentrerar värme. Tätbebyggda områden minskar även möjligheten till vindgenomdrag som annars hade gett en svalkande effekt. Högre temperaturer leder till kortare och mildare vinter med mindre snö och is, men också till längre somrar med ökad risk för torka, vattenbrist, åsk- och blixtoväder.

Klimatförändringarna innebär bland annat fara för människor och djurs hälsa, en påverkan på infrastruktur, logistik, produktion och distribution av samhällsviktiga varor och tjänster och ett ökat behov av underhåll. Skador på fastigheter och mark leder till direkt ekonomisk förlust, men kan också leda till problem i försäkringsfrågor. Nya arter och sjukdomar sprids enklare. För att lindra de negativa effekterna av ett förändrat klimat behöver vi anpassa både vårt samhälle och våra verksamheter. Vi behöver bli en mer robust kommun.

Strategi: Arbeta mer förebyggande

Att bli mer robust innebär att kunna hantera klimatförändringarna långsiktigt, effektivt och på ett samhällsekonomiskt sätt. Detta kräver en mer systematisk analys och metod applicerat på alla samhällsviktiga funktioner. I Värnamo kommun behöver vi tillsammans förbättra kännedomen om risker och sårbarheter av vad ett förändrat klimat bär med sig. Det inkluderar en generell kompetenshöjning dels bland kommunens offentliga och privata aktörer, dels hos allmänheten. Effekterna av klimatförändringarna är komplexa och behöver utifrån en helhetssyn analyseras för att undvika att bygga in oss i utsatta lägen och identifiera synergier

⁴ Länsstyrelsen Jönköpings län (2025) Klimat- och sårbarhetsanalys för Jönköpings län

som gör arbetet mer fördelaktigt och effektivt. Kunskap om klimatförändringarna behöver vara närvarande och integreras i all planering för att öka förståelsen för behovet av klimatanpassningsåtgärder och acceptansen bland annat för den mark och kostnader som åtgärderna tar i anspråk. Detta går i linje med nationell strategi och handlingsplan för klimatanpassning.

Så bidrar Värnamo kommun:

- Säkerställ att ett systematiskt tillvägagångssätt ligger till grund för kommunens arbete med klimatanpassning, i såväl strategier som beslut och planering. Detta innebär en integrering av klimatanpassning i planeringen av all nybyggnation eller ombyggnation. Görs detta väl, så säkerställer det till exempel att byggnation undviks på mark med ostabila grundförhållanden och att nya byggnader lokaliseras så att svåra konsekvenser i ett förändrat klimat kan undvikas.
- Utgå från RCP 8.5 i planeringssammanhang och fokusera på lösningar som är multifunktionella och ger störst nytta ur olika perspektiv.
- Planera i första hand för naturbaserade lösningar som kan förebygga risker och skapa mervärden och synergier mellan olika intressen. Naturbaserade lösningar som utgår ifrån platsens specifika förutsättningar är ofta kostnadseffektiva och bidrar till ett mer robust samhälle. Om detta tas med redan i planeringsstadiet kan det till exempel innebära att stora träd får stå kvar vid exploatering eller ett vattendrag behålls och förstärks istället för att dras om eller hanteras med tekniska lösningar. Centralt belägna ytor som idag bedöms ha låga biologiska värden kan fortfarande ha betydande biologiska funktioner, och kan vid stadens förtätning behöva behållas och utvecklas istället för att bebyggas.
- Arbeta för en ökad kunskap om vad klimatförändringarna innebär för Värnamo kommun och vilka konsekvenser det kan få. Beaktning ska tas till både olika tidsperspektiv och olika klimatscenarier. Satsa på kunskapshöjande insatser om behovet av lokala klimatanpassningsåtgärder. Utbildning behövs från ett brett perspektiv och måste involvera målgrupper inom såväl exploatering och planering som projektering.
- Integrera perspektiv om klimatrelaterade konsekvenser i folkhälso- och beredskapsarbetet.
- Samverka med privata markägare för åtgärder som kan hålla kvar vatten i landskapet där konsekvensen av torka och översvämning blir som störst.
- Anta en VA-plan som är klimatanpassad och som beskriver och resonera kring nyckelorden varmare, torrare, blötare, ras och skred.
- Öka utredningstakten på potentiellt förorenade områden, så att samhällsplaneringen får så korrekt kunskapsunderlag som möjligt. Med bättre underlag finns möjlighet att göra en åtgärdsplan med prioriteringar framåt.

Strategi: Klimatanpassa befintliga strukturer

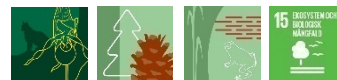
Förutom att ta ett mer strategiskt grepp om klimatanpassningsfrågan bör renoveringar och anpassningar av den befintliga fysiska miljön, som byggnader, infrastruktur och grönytor ske löpande. Att använda multifunktionella lösningar är av största vikt, då anpassningsåtgärder har stor potential att vara samhällsekonomiska. Anläggning av mer grönytor istället för hårdgjorda ytor ger förbättrad dagvattenhantering och minskar översvämningens risker samtidigt som de svalkar och tillför mer estetiska element. I vissa fall kan anpassningsåtgärder samordnas med renoveringar eller underhållsarbete och på så vis göras billigare och mer resurssnålt. I Värnamo har insatser för att förhindra översvämning gjorts, men takten i genomförandet av åtgärder ur ett

bredare perspektiv behöver öka. I Värnamo kommun är arbetet inom tätorterna i störst behov av prioritering, men även uppströmsarbete i kringliggande landskap är viktigt.

Så här bidrar Värnamo kommun:

- Tillskapa, bibehåll och utveckla blå- och grönstrukturer i stadsmiljön. Säkerställ att multifunktionella och naturbaserade lösningar som gynnar många delar av samhällsstrukturen används vid ombyggnation eller när strukturella och logistiska förändringar utförs i staden. Görs detta väl, innebär det till exempel att dagvatten hanteras öppet som en naturlig del i staden och har funktionen av att tidvis ta emot och buffra vatten samt agera vattenmagasin som både ökar den biologisk mångfalden och möjliggör plats för rekreation/vila/lek.
- Säkra den mark som behövs för omvandling av hårdgjord yta så att bättre avrinning och genomsläpplighet kan tillskapas i lägen med risk för stora konsekvenser av ökad nederbörd.
- Klimatanpassa befintlig bebyggelse utefter behov och på ett effektivt sätt, till exempel i samband med renovering. Fokusera på översvämningsrisk, högre temperaturer och luftfuktighet. Görs detta väl, innebär det till exempel att det vid värmeböljor finns tillgång till sval inomhusmiljö för de som stadigvarande vistas i kommunens lokaler.
- Säkerställa tillgång till skuggiga utomhusmiljöer som möjliggör återhämtning vid värmeböljor. Långvarigt höga temperaturer drabbar socioekonomiskt svaga grupper starkare då bostäder i utsatta områden ofta har mindre växtlighet och skugga. Vikten av tillgång till parker och grönområden spelar därför en viktig roll för att utjämna skillnaden i hälsa.
- Välja att vid om- och nybyggnation använda väl beprövade byggnadsmetoder och material som är anpassade till ett föränderligt klimat över tid.
- Klimatanpassa dricksvattenförsörjningen, vilket bland annat innebär att motverka läckage på ledningsnätet, säkerställa tillgången på vatten, verka för minskad förbrukning, skydda vattentäkter och hitta reservvatten.
- Säkerställa en dagvattenhantering som är dimensionerad för en ökad nederbörd och anpassad till mer frekventa skyfall.
- Upplysa och informera allmänheten om varför klimatanpassningsåtgärder genomförs men också informera om egenansvaret kopplat till klimatanpassningsarbetet.

Ekosystem och biologisk mångfald

Bakgrund

I Sverige finns en medfödd relation till naturen och i Värnamo kommun är det aldrig långt till skogen och sjöarna. Frisk natur och rent vatten är kvaliteter som de flesta anser värt att värna, även om de kan tas för givna. Men en förändrad markanvändning, igenväxning, monokulturer och ensidigt skogsbruk, klimatförändringar och spridningen av invasiva främmande arter påverkar våra ekosystem och ökar förlusten av biologisk mångfald i vårt omgivande landskap. I Jönköpings län har bedömningen ”Uppnås ej” gjorts för målen Ett rikt växt- och djurliv, Levande skogar och Myllrande våtmarker, dessa har dessutom har en negativ trendriktning.

Med en ökad tillväxt och behov av bostäder och serviceinrättningar i framför allt Värnamo stad ställs krav på hur kommunen exploaterar och skapar bebyggelse- och naturmiljöer. När staden växer uppstår ofta en konflikt mellan att värna de ekologiska funktionerna och andra samhällsintressen. Vid förtätning finns risk att blå- och grönstrukturen som är betydelsefull för folkhälsan, de lokala ekosystemen och klimatanpassning bebyggs.

Förlusten av biologisk mångfald bedöms vara ett lika stort hot mot människan som klimatförändringarna. En rik biologisk mångfald säkerställer att vi har ekosystemtjänster, som är grunden för vår välfärd. Ett enda träd kan till exempel bidra med luftrening, vatten- och temperaturreglering, boplatser, föda till en mängd arter och är dessutom lugnande att titta på. Robusta ekosystem är nödvändiga som buffert när extrema väderhändelser blir allt vanligare och förutsättningarna för ekosystemen ändras. En utarmad biologisk mångfald påverkar dessutom klimatet i fel riktning, och kan förvärra effekterna av ett förändrat klimat. Potentialen i att använda blå- och grönstrukturen för att öka folkhälsan, lindra effekterna av klimatförändringarna, skapa mer attraktiva och jämlika miljöer för boende och besökare och att använda skogen som kolsänka gör att ekosystemtjänster måste prioriteras tydligare.

Strategi: Prioritera ekosystemtjänster

I Sverige ansvarar kommunerna för den fysiska planeringen. Utvecklingen av bebyggelse och infrastruktur styrs bland annat av kommunernas översiktsplanering och detaljplanering. Ett sådant planmonopol innebär ett stort ansvar men ger också goda möjligheter att göra prioriteringar som stödjer en hållbar utveckling. Värnamo kommuns markinnehav uppgår till ungefär 4525 ha och innefattar såväl kvarters- och ruderatmarker* som hela skogs- och jordbrukslandskap. Här finns möjligheter att värna och utveckla det ekologiska perspektivet på både blå- och grönstruktur.

Behovet av ekosystemtjänster ökar ju mer bebyggelsestrukturen ökar. För att undvika att exploatering sker på bekostnad av värdefulla ekosystemtjänster, men också för att utveckla grönytor så att de får ett högre värden, bör blå- och grönstrukturen integreras mer vid förtätning och ny bebyggelse. Att använda natur som designmoment är ett mångfunktionellt, kostnadseffektivt och hållbart sätt att säkerställa att samhällets ekologiska funktioner bibehålls och stärks även när bebyggelsen blir tätare.

Så bidrar Värnamo kommun:

- Utveckla metoden för samhällsplanering så att blå- och grönstruktur integreras tydligare vid utveckling av befintliga bebyggelsemiljöer och vid exploatering av ny mark. Detta innefattar aktuella planer för blå/grönytor även i serviceorterna.
- Säkerställ att ett strategiskt arbetssätt ligger till grund för Värnamo kommuns hantering av grönytor för att öka dess sociala och ekologiska värden. Vid projektering, anläggande och skötsel ska ekosystemtjänster främjas så att ytans totala värde ökar. På ytor med låg uttjandegrad ska ekologiska värden prioriteras.
- Utforma platser så att de gynnar inhemska arter, främst tätortsnära och i stadsmiljö. Detta innebär även skötselmetoder anpassas.
- Säkerställ att det kommunala skogsinnehavet bedrivs som ett föredöme ur hållbarhetssynpunkt. Ekonomisk avkastning ska balanseras med skogens förmåga att fungera som kolsänka och skogens möjlighet att leverera ekosystemtjänster ska stärkas. Hyggesfria metoder ska användas där förutsättningar finns och skogen ska vara certifierad enligt PEFC* och FSC*.
- Utred möjligheterna till naturrestaurering för att kunna återställa ekosystem och livsmiljöer för arter som annars riskerar att försvinna eller dö ut.
- Inventera och påbörja arbete med att ta bort och begränsa spridningen av invasiva arter på kommunal mark. Platser för tätortsnära dumpning av trädgårdsavfall är särskilt prioriterade.
- Utveckla ett strategiskt arbetssätt kring vattenvård av sjöar och vattendrag för att säkerställa en god ekologisk status.

Livsmedelsproduktion

Bakgrund

Vi står inför tydliga utmaningar kopplade till livsmedelsförsörjning, markanvändning och miljömässig hållbarhet. Sedan 80-talet har åkerarealen minskat markant, samtidigt som befolkningen har ökat. Detta har lett till ett växande glapp mellan invånarnas behov av livsmedel och den lokala jordbruksmarkens produktionsförmåga. Idag används merparten av den odlade marken i Värnamo till foderproduktion – framför allt slättervall och spannmål som går till djurhållning. Endast en mycket liten del av åkerarealen används för att odla mat som konsumeras direkt av människor. Värnamos självförsörjningsgrad är därför mycket låg, endast omkring 5 procent, vilket gör kommunen starkt beroende av det globala matsystemet⁵. I en tid av klimatförändringar och geopolitisk oro är detta beroende en växande sårbarhet. Samtidigt är det nuvarande jordbrukssystemet starkt beroende av importerade insatsmedel som kraftfoder, konstgödsel och bekämpningsmedel. Detta innebär inte bara ekonomiska och logistiska risker – det har också betydande miljöpåverkan. Markens naturliga kretslopp och ekosystemtjänster, som kvävefixering och mineralisering, nyttjas inte fullt ut, vilket underminerar både markens bördighet och långsiktiga hållbarhet.

Strategi: Ökad livsmedelsproduktion

För att möta framtidens utmaningar behövs ett mer robust, lokalt förankrat och klimatsmart matsystem. Det innebär att den lokala matproduktionen måste öka och diversifieras. Lantbrukare behöver bättre förutsättningar att starta upp, ställa om och att utveckla sina verksamheter, samtidigt som investeringar krävs i den infrastruktur som möjliggör lokal hantering, förädling och distribution av livsmedel. En nyckelfråga är att minska beroendet av fossila bränslen och importerade insatsmedel. Lösningar kan bland annat vara samodling av olika grödor, ökad biologisk mångfald på åkermarken, industriell symbios mellan lantbruk och andra verksamheter, samt övergång till lokalproducerade drivmedel som el och biogas. Även nya produktionsformer som till exempel svampodling, växthus med spillvärme från industrin och cirkulära system som akvaponi* kan bidra till en mer robust livsmedelsförsörjning.

Genom att ta tillvara lokala resurser, stärka markens naturliga funktioner och skapa ekonomiska och ekologiska kretslopp kan Värnamo minska sin sårbarhet, skydda miljön och samtidigt stärka sin livsmedelssäkerhet inför framtiden. En ökad livsmedelsproduktion leder också till arbetstillfällen, attraktivitet och tillväxt. Att bryta beroendet av insatsmedel och satsa på odling av livsmedel och förädling som passar lokala tillgångar är ett sätt att diversifiera och trygga lokal mat i balans med de naturliga förutsättningarna.

I Värnamo kommun finns en beslutad inköpsordning med prioriteringen närproducerat, svenskt och ekologiskt. Att stärka de lokala livsmedelsproducenterna är ett sätt att öka möjligheten att följa inköpsordningen.

⁵ Värnamo kommun (2024) Värnamo kommuns Försörjningsförmåga - Analys 2024

Så bidrar Värnamo kommun:

- Utredda vilken roll Värnamo kommun kan ha i arbetet med att förbättra förutsättningarna för lokala livsmedelsproducenter och förädlingsindustri, så att det lokala matsystemet stärks. Fokus ska ligga på att produktionen av livsmedel och bioenergi ökar utan att avkall på resurseffektivitet och biologisk mångfald görs.
- Stödja, initiera och stimulera samverkan och dialog mellan invånare, företag, föreningar, myndigheter, organisationer, angränsande kommuner och lärosäten. Samverkan är en förutsättning för att vi tillsammans ska kunna öka självförsörjningsgraden på ett hållbart sätt.
- Verka för att nya näringsgrenar med låg klimatpåverkan etablerar sig lokalt.
- Vara restriktiv med exploatering av jordbruksmark. Vid tillfällen när exploatering är oundvikligt för att tillgodose andra viktiga samhällsbehov ska möjlighet utredas att använda matjorden för att tillskapa ny odlingsmark eller förbättra annan odlingsmark.
- Arbeta för en ökad kunskap om vad självförsörjningsgraden innebär, vinsterna med ett lokalt matsystem och vilka möjligheter som finns att bidra lokalt och regionalt.

Ansvarsfull resurshantering

- Till 2030 ska det globala matsvinnet halveras per person i butik- och konsumentledet, och matsvinnet ska minska längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.
- Till 2030 ska 60 procent av kommunalt avfall gå till återvinning, 65 procent till 2035.

Bakgrund

Sverige har, precis som många andra europeiska länder, sedan 1950-talet haft en stabil tillväxt och ökade inkomster, vilket fört med sig en stark köpkraft. Men all vår fysiska välfärd bygger på nyttjandet av olika sorts naturresurser, material som både kan ha fossilt eller förnybart ursprung. Varor påverkar miljön under hela livsrytten; vid tillverkning, användning, återbruk, materialåtervinning, omhändertagande av avfall och transporter i alla led. Sveriges produktion och konsumtion är till stora delar fortfarande uppbyggd kring en linjär ekonomi, vilket innebär att utvinna naturresurser, producera, konsumera och därefter bli kvitt avfallet. Detta har lett till betydande påfrestningar på miljön i form av stora mängder genererat avfall i ena änden, och samtidigt lett till en brist på naturresurser i andra änden. Vår livsstil bidrar till att vi idag konsumerar mer av planetens resurser än vad den klarar av att återskapa, vi lever som om vi hade fler än en planet. Den totala materialkonsumtionen i Sverige fortsätter att öka per person, från redan höga nivåer, vid en internationell jämförelse. Sedan 2010 har den privata konsumtionen ökat med 25 procent⁶. Den totala konsumtionen av varor behöver minska för att uttaget av värdefulla naturresurser och negativa effekter på miljön ska förhindras.

Sveriges inriktning är att gå mot en cirkulär ekonomi. Det är nödvändigt eftersom vår nuvarande konsumtion och produktion inte är hållbar. För att vi ska kunna närma oss ett mer cirkulärt system behöver vi röra oss uppåt i avfallstrappan. Vi behöver hantera material effektivt och transparent i giftfria och slutna flöden. Övergången kräver stora omställningar i allt från hur produkter designas, affärsmodeller formuleras och material hanteras. Främst av allt krävs att våra konsumtionsmönster förändras.

Bildkälla: SÅM

⁶ [Naturvårdsverket, 2024](#)

Strategi: Inköp och upphandling

De offentliga inköpen står för en stor del av den svenska klimatpåverkan. Enligt upphandlingsmyndigheten står kommunerna och de kommunala bostadsbolagen för drygt hälften av de offentliga inköpen klimatpåverkan. Med en samlad köpkraft på över 900 miljarder kronor om året, eller en sjättedel av Sveriges BNP, spelar offentlig sektor en viktig roll i att nå flera miljömål⁷. Genom att arbeta strategiskt med inköpen och ställa krav i upphandlingar kan vi minska vår miljöpåverkan. Enligt Upphandlingsmyndighetens miljöspendanalys* är svenska kommuners största utsläppskategori förknippat med bygg- och anläggningsentreprenader. Utrustning och material, där bland annat drivmedel och livsmedel ingår, står för stor klimatpåverkan men ganska liten del av inköpsvolymen.

Så bidrar Värnamo kommun:

- Utgå ifrån ett livscykelperspektiv vid byggnationer och ta direkt såväl som indirekt miljö- och klimatpåverkan i beaktning. Detta gäller vid såväl planering som i beslut om att bygga, renovera, bygga om eller riva, och inte minst i val av material och byggnadsmetoder. Görs detta väl, så säkerställer det resurseffektivitet och låg klimatpåverkan, inte minst genom val som gör att material kan återanvändas eller återvinnas i så stor utsträckning som möjligt.
- Öka inköp av hållbara livsmedel, utan bekostnad på baskvalitén. Prioriteringsordningen är närproducerat*, svenskt och ekologisk. **Fairtrademärkta produkter gäller kaffe, te, bananer, kakao och med fördel andra varor som ej kan produceras inom EU.**
- Öka användningen och inköpet av återbrukade möbler. Befintliga möbeluppsättningar ska ges möjlighet att renoveras och rekonditioneras. Vid behov av möbler ska den interna möbelcirkulationen först och främst nyttjas, i andra hand ska inköp ske av återbrukade möbler genom upphandlade leverantörer. Nyproducerade möbler som köps in ska likna varandra i färg och materialval för att öka attraktiviteten på den interna andra hands-marknaden. Vid tillfälligt behov ska möjligheten ges att hyra möbler, i första hand begagnat.
- Efterfråga och ge incitament för lägre miljöpåverkan i anbud samt efterfråga livscykelanalyser och/eller data om produkter/tjänsters klimatpåverkan vid upphandling.
- Ställa miljö- och etiska krav vid lämpliga upphandlingar och inköp av varor, entreprenader och tjänster. Krav som leder till avfallsminimering och lägre utsläpp prioriteras. Exempel kan vara krav på lång livslängd, reparation eller återbruk, färre förpackningar eller komponenter, tjänster istället för produkter eller flergångsartiklar istället för engångsartiklar. Kommunens arbete ska vara strategiskt så att insatserna riktas på områden där de gör största miljö- och samhällsnytta. Särskild beaktning ska tas vid inköp av give-aways samt vid catering och representation, med tanke på symbolvärdet.
- Utveckla metoder och verktyg för att följa upp och mäta kommunorganisationens klimatpåverkan, både utifrån produktions- och konsumtionsperspektiv. Analysera klimatpåverkan från organisationens inköp genom miljöspendanalys.

⁷ [Upphandlingsmyndigheten](#) a, 2025

Organisation och ansvar

Miljö kan inte behandlas som en isolerad fråga vid sidan om ordinarie verksamhet. Ett miljöperspektiv måste genomsyra all kärnverksamhet för att Värnamo kommun ska kunna utvecklas hållbart. Alla nämnder och förvaltningar har därför ett gemensamt ansvar för att miljöplanen efterföljs. Alla har ett uppdrag att utveckla sin verksamhet hållbart och att skapa åtgärder som leder till miljövinster. Alla nämnder har också möjlighet att formalisera sina ambitioner i verksamhetsspecifika styrdokument utöver miljöplanen, och formulerar sina åtgärder i sin verksamhetsplan.

Planens ekonomiska konsekvenser

För att lyckas med en omställning till ett hållbart samhälle behövs ekonomiska resurser. Det går inte att växla upp utan extra insatser. De små, enkla åtgärdernas tid är förbi och större investeringar kommer att behövas framöver. Att integrera miljöperspektivet i alla investeringsbeslut kommer att kosta. Därför behöver tillgången till och kunskapen om investerings- och projektmedel att öka.

Dokumentansvariga

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för miljöplanen. Ansvarig tjänsteperson är kommunens miljöstrateg.

Uppföljning

Eftersom omvärlden ständigt förändras och fokus på olika miljöfrågor kan skifta, behöver framför allt fokusområden och övergripande insatser revideras. Därför ses miljöplanen över i mitten av varje mandatperiod.

Referenser

Lista över styrdokument i Värnamo kommun med kopplingar till miljöplanen

- Avfallsplan 2024-2030
- Fördjupning av översiktsplan - Värnamo stad
- Kommunal vattenförsörjningsplan
- Plan för bostadsförsörjning
- Plan för grönstruktur
- Plan för kulturmiljön i Värnamo kommun
- Plan för skogsbruk
- Plan för trafik
- Plan för upphandling
- Plan för vatten och avlopp
- Policy för fordon under 3,5 ton
- Policy för kommunikation och information
- Policy för mat och måltider i Värnamo kommun
- Policy för upphandling och inköp
- Riktlinje för tjänsteresor
- Överenskommelse kring biogas i Jönköpings län
- Översiktsplan - Mitt Värnamo 2035

Revidering

Revidering senast 2028-12-31

Ordlista

Akvaponi

Ett landbaserat recirkulerande vattenbruk där växtodling och fiskodling kombineras.

Fyrstegsprincipen

Trafikverkets arbetsstrategi består av fyra enskilda steg som tillsammans täcker in olika aspekter i utvecklingen av transporterinfrastruktur. Den är vägledande i Trafikverkets arbete för att säkerställa effektiva och hållbara lösningar och går ut på att i samhällsplanering utgå från 1: Tänk om, 2: Optimera, 3: Bygg om, 4: Bygg nytt.

Miljöspendanalys

En metod som utvecklats av bland annat Upphandlingsmyndigheten för att beräkna och analysera den miljö- och klimatpåverkan som uppstår till följd av offentliga inköp.

Nollvisionen

På sikt ska ingen dödas eller allvarligt skadas inom vägtransportsystemet, denna vision är grunden för Sveriges strategiska trafiksäkerhetsarbete. Med nollvisionens synsätt är omsorgen om människors liv och hälsa ett absolut krav vid vägtransportsystemets utformning och funktion.

Närproducerat

Utifrån Värnamo kommuns geografiska position definierar kommunens kostenhet livsmedel som producerats inom 100 km som närproducerat och 200 km som regionalt.

PEFC och FSC

Två internationella certifieringssystem för ansvarsfullt skogsbruk och hållbara skogsprodukter. PEFC anpassar sina krav till nationella standarder och har rötter i mindre skogsägare, medan FSC utgår ifrån globala standarder har en bredare medlemsbas.

RCP 8.5

Ett klimatscenario som beskriver en framtid med höga utsläpp av växthusgaser och därmed en betydande temperaturökning. Det är ett av fyra huvudscenarier som används för att modellera klimatförändringar och representerar ett "business-as-usual"-scenario där inga större ansträngningar görs för att minska utsläppen.

Ruderatmark

Mark i närheten av bebyggelse som ofta uppstår i mellanrum eller kantzoner och som inte anses ha ett högt värde, t.ex. avstjälningsplatser eller bangårdar.

Redovisning delegationer 2025, juli-september

Samarbetsavtal gällande framträdande med musikkår 2026–2028, Musikkåren Lyran.

Nr 17 Arrangemangsbidrag Värnamo trädgårdsförening	Föreläsning Odladina egna ekologiska grönsaker. Beviljat max 4 000 kronor.
Nr 18 Arrangemangsbidrag Bredaryds Hembygdsförening	Kulturarvssdag med boksläpp. Beviljat max 5 750 kronor.
Nr 19 Arrangemangsbidrag Fryele Hembygdsförening	Friveckolördag i Fryele. Beviljat max 4 500 kronor.
Nr 20 Arrangemangsbidrag Vandorum	Höstlov på Vandorum. Beviljat max 6 000 kronor.
Nr 21 Arrangemangsbidrag Bygdegården Spånhyltans missionshus	Berättarkväll. Beviljat max 1 500 kronor.
Nr 22 Arrangemangsbidrag Värnamo Handel	Spökrunda. Beviljat max 10 000 kronor.

Hembygdsföreningar

Förening	Förslag 2026	Bidrag 2025	Diff
Bredaryds hembygdsförening	18 000	18 000	0
Dannäs hembygdsförening	15 000	13 000	2 000
Forsheda hembygdsförening	14 000	14 000	0
Fryele hembygdsförening	18 000	18 000	0
Gällaryds hembygdsförening	11 000	11 000	0
Hånger hembygdsförening	12 000	13 000	-1 000
Kärda hembygdsförening	8 000	8 000	0
Nydala hembygdsförening	8 000	7 000	1 000
Rydaholms hembygdsförening	19 000	20 000	-1 000
Torskinge hembygdsförening*	9 000	12 000	-3 000
Tännö hembygdsförening	5 000	6 000	-1 000
Voxtorps hembygdsförening	15 000	15 000	0
Värnamo hembygdsförening	17 000	14 000	3 000
Totalt:	169 000	169 000	

*Sent inkommen ansökan, 25% avdrag

Kulturminnesvård och bio

Förening	Förslag 2026	Bidrag 2025
Bredaryds Bygdegård	24 000	24 000
Bygdegården Spånhyltans missionshus	3 000	0
Drömminge bygdegårdsförening	3 000	4 000
Föreningen Munkaleden	3 000	3 000
Föreningen Nydala Klosterträdgård	10 000	13 000
Föreningen Åminne Bruksmuseum	10 000	10 000
Hamra Byalag	10 000	10 000
Historiska Sällskapet Gamla Wernamo	30 000	25 000
Hjälshammar-Nöbbeled Bygdegårdsf.	9 000	9 000
Hångers Samhällsförening	6 000	8 000
Ohs Bruks Järnvägs Museiförening	62 000	57 000
Ohs samhällsförening	7 000	7 000
Rydaholms Folkets Park	3 000	0
Rydaholms trädgårdsförening	3 000	4 000
Shalom Värnamo	3 000	3 000
Skaftarps Kvarnförening	3 000	3 000
Slöjdarna Värnamo	3 000	0
Smålands Konstnärsförbund	3 000	0
Vidfarnes Vänner	6 000	5 000
Värnamo Modelljärnvägsförening	10 000	12 000
Värnamo Släktforskarförening	12 000	12 000
Värnamo Trädgårdsförening	5 000	6 000
Wellergården	3 000	0
Wernamo Filmstudio	5 000	6 000
Totalt:	236 000	221 000

Diff

0
3 000
-1 000
0
-3 000
0
0
5 000
0
-2 000
5 000
0
3 000
-1 000
0
0
3 000
3 000
1 000
-2 000
0
-1 000
3 000
-1 000

Musikföreningar

Förening	Förslag 2026	Bidrag 2025	Diff
Bredaryds Gammeldansförening	13 000	12 000	1 000
Finnvedens Dragspelsklubb	13 000	13 000	0
Finnvedin Katrilli	15 000	15 000	0
Horda Musikkår	24 000	24 000	0
Musikkåren Lyrän	58 000	55 000	3 000
Värnamo Kammarkör	17 000	16 000	1 000
Värnamo Missionskyrkas brassband	27 000	32 000	-5 000
Värnamo Storband	10 000	10 000	0
Östbogilletts folkdanslag	17 000	17 000	0
Totalt:	194 000	194 000	0

Scenkonst

Förening	Förslag 2026	Bidrag 2025	Diff
Riksteatern Värnamo	270 000	270 000	0
Värnamo Scenkonstförening	100 000	100 000	0
Totalt:	370 000	370 000	

Diverse

Förening	Förslag 2026	Bidrag 2025	Diff
Studieförbund*	900 000	900 000	0
Kulturstipendier	45 000	45 000	0
Arrangemang (inkl idépeng unga)	247 000	241 000	6 000
Investeringsbidrag, ledarutbildning	130 000	130 000	0
Totalt:	1 322 000	1 316 000	

* Fördelning inom potten sker vid senare sammanträde.

Stiftelser

	Förslag 2026	Bidrag 2025	Diff
Smålands Konstarkiv	1 460 000	1 431 000	29 000
Stiftelsen Åminne Bruk	412 000	404 000	8 000
Totalt:	1 872 000	1 835 000	37 000

Förening	Förslag 2026	Bidrag 2025	Diff
Vandalorum	1 623 000	1 594 000	29 000
Totalt:	1 623 000	1 594 000	

Kulturförvaltningen
Veronica Gustafsson nämndssekreterare
Telefon: 0370-37 76 27
E-post: veronica.gustafsson@varnamo.se

Till ledamöter i KN

Kulturnämnden

Förslag Tema sammanträden 2026

Dag		Plats
28 januari	Intern kontroll 2027, beslut Årsberättelse och bokslut 2025, beredande Budgetförutsättningar 2027, info	Kulturförvaltning Gummifabriken
4 mars	Årsberättelse och bokslut 2025, beslut Investeringsbudget med projektblad 2027, beredande	Kulturförvaltning Gummifabriken
25 mars	Investeringsbudget med projektblad 2027, beslut Kulturstipendiater, beredande	Kulturförvaltning Gummifabriken
29 april	Kulturstipendiater, beslut Budgetuppföljning per mars	Kulturförvaltning Gummifabriken
Maj	<i>Mötesfritt</i>	
3 juni	Årsbidrag Studieförbund, beslut Höstens program, info Budgetuppföljning per april	Kulturförvaltning Gummifabriken
Juli	<i>Mötesfritt</i>	
26 augusti	Delårsbokslut, beredande	Kulturförvaltning Gummifabriken
30 september	Delårsbokslut, beslut Budgetuppföljning per augusti Verksamhetsplan med driftsbudget 2027, beredande (Investeringsbudget med projektblad 2027, reviderad, beredande) Sammanträdesdatum 2027, beredande	Kulturförvaltning Gummifabriken
21 oktober	Verksamhetsplan med driftsbudget 2027, beslut (Investeringsbudget med projektblad 2027, reviderad, beslut) Sammanträdesdatum 2027, beslut Årsbidrag Kulturföreningar och hembygdsföreningar 2027, beredande Tema sammanträden 2027 kulturnämnden, beredande Intern kontroll 2026, redovisning, beredande	Kulturförvaltning Gummifabriken
25 november	Årsbidrag Kulturföreningar och hembygdsföreningar 2027, beslut Tema sammanträden 2027 kulturnämnden, beslut Intern kontroll 2026, redovisning, beslutande Intern kontroll 2027, beredande Reviderad Verksamhetsplan 2026, beslutande Budgetuppföljning per oktober Diskussion inför budgetprocessen 2028 Vårens program, info	Kulturförvaltning Gummifabriken
December	<i>Mötesfritt</i>	

Vid varje sammanträde bör info från verksamheten komma med.

Åtgärdsplan intern kontroll 2025 för kulturnämnden

Rutin/ process	Risk	Risk- värde*	Kontrollansvar	Kontrollmoment	Frekvens
Verksamhets- uppföljning <i>Hela förvaltningen</i>	Under 2025 införs Microsoft 365, vilket medför nya arbetssätt och en omfattande omstrukturering av dokumenthanteringen. Samtidigt finns dokument i Evolution, Hypergene och på G-servern, vilket medför en risk för att det är svårt att hitta rätt dokument och att fel versioner används. Det finns även risk för en osäkerhet kring hur och var dokument ska sparas.	5x2= 10	Nämndsekreterare/ ekonomiadministratör, IT-pedagog, bibliotekschef och förvaltningschef.	1. Utbildning i Microsoft 365 för all personal. 2. Ny dokumenthanteringsplan tas fram. 3. Tydliggöra interna arbetssätt och rutiner.	Kontinuerlig process
Verksamhets- uppföljning <i>Bibliotek</i>	Risk för brist på bibliotekarier när den nya lagen om bemannade skolbibliotek träder i kraft.	4x3= 12	Bibliotekschef.	1. Arbeta proaktivt tillsammans med barn- och utbildningsförvaltningen för att säkra bibliotekariekompetens. 2. Arbeta aktivt med arbetsmiljö, trivsel och attraktivitet för att underlätta rekrytering och behålla befintlig personal.	Kontinuerligt arbete som startar redan november 2024.
Verksamhets- uppföljning <i>Bibliotek</i>	Nytt verksamhetssystem för biblioteken upphandlas under 2025. Risk för driftsproblem när det införs.	4x3= 12	Bibliotekschef	1. Studiebesök hos och dialog med andra bibliotek som har det aktuella systemet. 2. Nära samverkan med kommunens IT-avdelning. 3. Utbildning av personalen. 4. Tydlig kommunikation gentemot besökarna.	Upphandling sker 2025. Införande sker sent 2025 eller under 2026.

Verksamhets- uppföljning	Från 2025 införs ett nytt rikstäckande system för fördelning av bidrag till studieförbund. Då vi saknar rutiner för att hantera det nya systemet och inte har erfarenhet av det, finns risk för att det blir fel i övergången.	3x2= 6	Ekonomiadministratör och förvaltningschef.	1. Delta vid utbildningstillfällen om det nya systemet 2. Skapa rutiner för bidragshantering utifrån det nya systemet.	Genomförs 2025.	76
Allmän- kultur						

***Riskvärde: sannolikhet x konsekvens= riskvärde.** Skala för sannolikhet: Osannolik 1, Mindre sannolik 2, Möjligt 3, Sannolik 4, Mycket sannolik 5. Skala för konsekvens: Försumbar 1, Lindrig 2, Kännbar 3, Allvarlig 4, Mycket allvarlig 5.

Värnamo kommun har ett aktivt tillsynsärende på aktuell fastighet Sävrarp 1:167 och har gjort platsbesök på fastigheten. Ärendet har gällt ovårdad byggnad och avsett huvudbyggnaden. Kommunen har inte hanterat frågan rörande uthusen men kommer inkludera dessa i ärendet framöver. Kommunen har försökt att nå åtgärder genom kommunikation med fastighetsägaren som bor utomlands, men då inga åtgärder har vidtagits frivilligt kommer vi hantera ärendet vidare enligt Plan- och bygglagen.

En av byggnadsinspektörerna i Värnamo kommun har varit i kontakt med mäklaren i syfte att få fastighetsägarens adress för framtida föreläggande. Av mäklaren fick byggnadsinspektören information att det inte fanns någon adress hos dom, samt att de inte fått svar vid deras senaste försök till kontakt.

Vid tillsyn enligt Plan- och bygglagen har kommunen möjligheten att förelägga, med eller utan vite, exempelvis en ägare till en ovårdad fastighet att vidta relevanta åtgärder för att fastigheten ska uppfylla kraven. Åtgärdsföreläggande används när någon låter bli att vidta en åtgärd och därigenom bryter mot en skyldighet i plan- och bygglagen, PBL, eller i föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen.

I plan- och bygglagen finns krav på underhåll och varsamhet av byggnadsverk, byggprodukter, tomter och allmänna platser. Ett byggnadsverk ska hållas i vårdat skick och underhållas så att dess utformning och tekniska egenskaper i huvudsak bevaras.

Sjukfrånvaro- statistik

per augusti 2025

Målbild

79

Den totala sjukfrånvaro ska vara högst 6% år 2026

- Sjukfrånvaron 2024 var 7,74%

31 december 2025 ska antal medarbetare med sex eller fler sjukfrånvarotillfällen vara högst 300.

- 366 medarbetare hade 6 eller fler sjukfrånvarotillfällen dec 2024

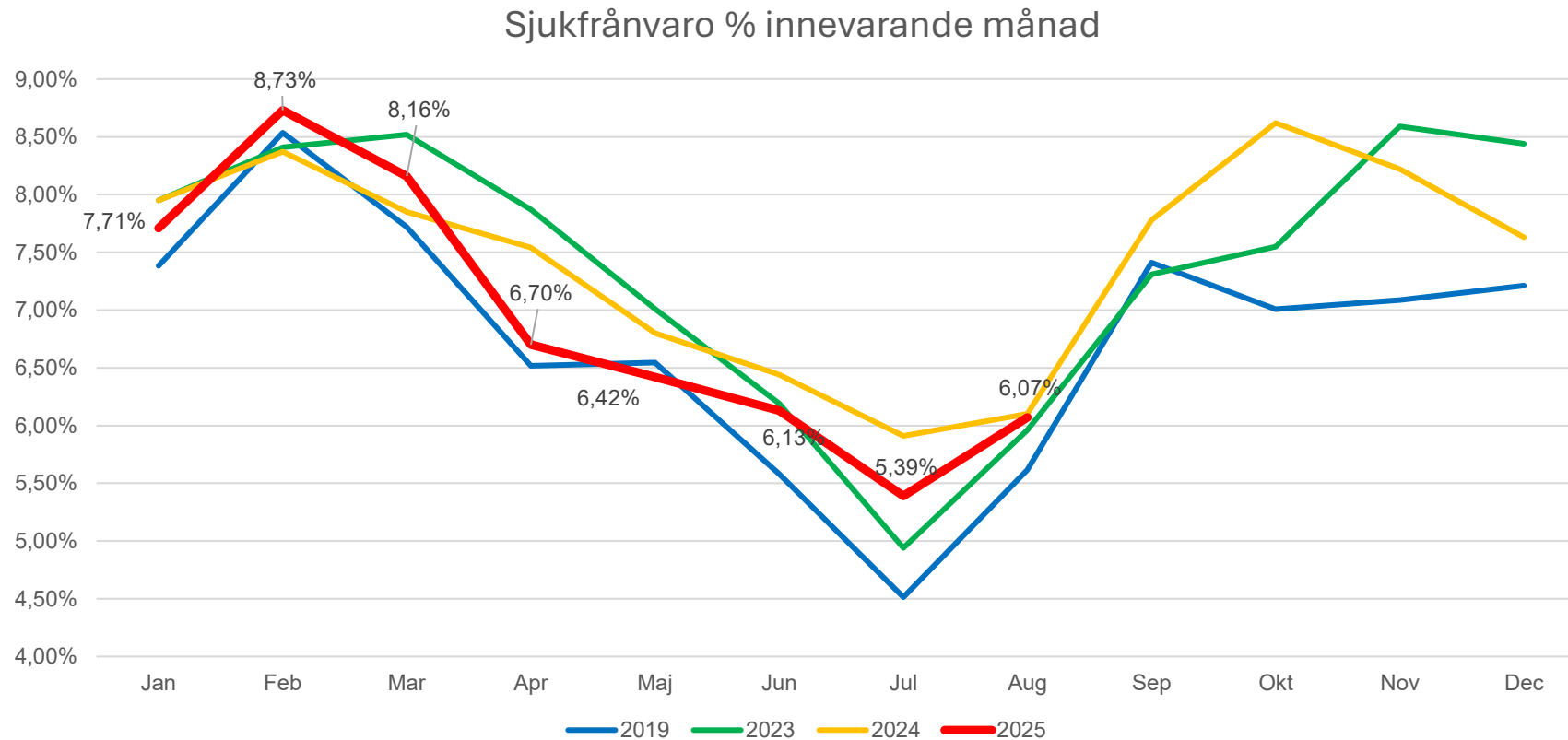
Kort sammanfattning

80

- Sjukfrånvaron i augusti 2025 i Värnamo kommun var 6,07%, vilket är 0,03 procentenheter lägre än sjukfrånvaron i augusti 2024 (6,10%). Jämfört med augusti 2019 är nivån 0,45 procentenheter högre (5,62%).
- Den ackumulerade sjukfrånvaron per augusti 2025 i Värnamo kommun var 6,91%, vilket är 0,43 procentenheter högre än ackumulerad sjukfrånvaro per augusti 2019 (6,48%). 4 av 8 förvaltningar har lägre ackumulerad sjukfrånvaro per augusti 2025 jämfört med augusti 2024.
- 346 personer har 6 eller fler sjukfrånvarotillfällen (R12) per augusti 2025. Nivån är 73 personer lägre än augusti 2024 (419 personer). Antalet personer med 6 eller fler sjukfrånvarotillfällen (R12) är 46 personer fler än målbilden för 2025.
- I augusti 2025 var 55,83% av dagarna med sjukfrånvaro på nivån 90 dagar eller mer.

Sjukfrånvaro % innevarande månad

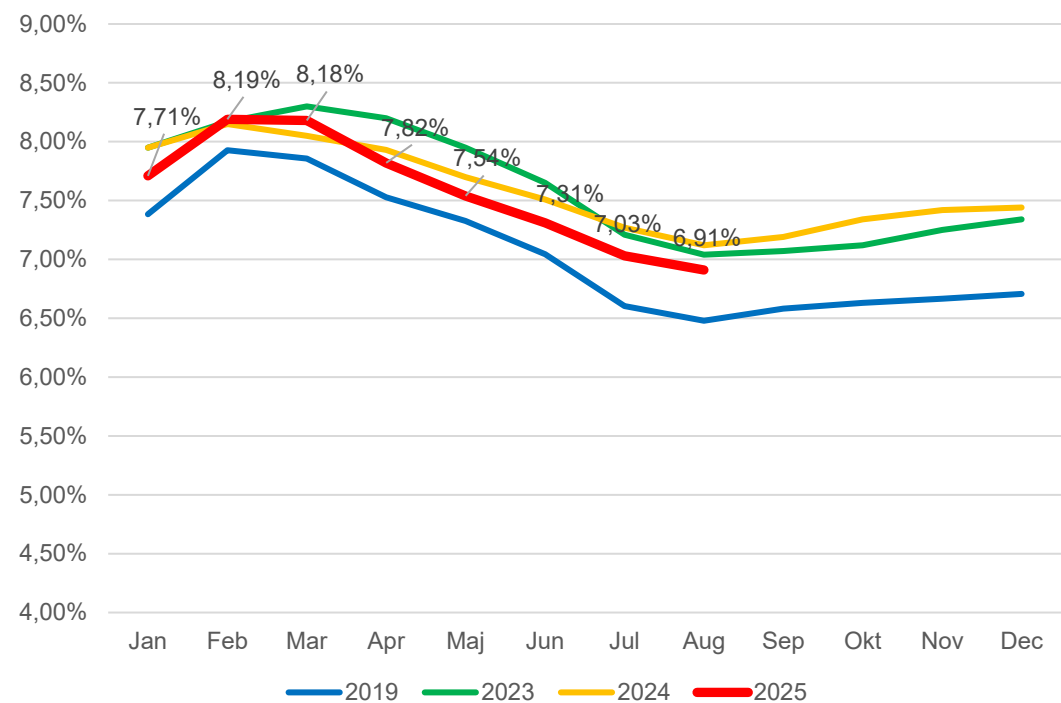
81

År	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2019	7,38%	8,54%	7,72%	6,52%	6,55%	5,58%	4,51%	5,62%	7,41%	7,01%	7,09%	7,21%
2023	7,95%	8,41%	8,52%	7,87%	7,01%	6,19%	4,94%	5,96%	7,31%	7,55%	8,59%	8,44%
2024	7,95%	8,37%	7,85%	7,54%	6,80%	6,44%	5,91%	6,10%	7,78%	8,62%	8,22%	7,63%
2025	7,71%	8,73%	8,16%	6,70%	6,42%	6,13%	5,39%	6,07%				

Sjukfrånvaro ackumulerat

Sjukfrånvaro ackumulerat

Sjukfrånvaro ackumulerat augusti månad senaste 6 åren
2025: 6,91%
2024: 7,12%
2023: 7,04%
2022: 8,00%
2021: 7,40%
2020: 7,74%
2019: 6,48%

Ack sjukfrånvaro 2024

Alla kommuner	7,4%
Värnamo	7,4%
Gislaved	7,2%
Mullsjö	7,1%
Eksjö	6,9%
Aneby	6,7%
Jönköping	6,7%
Jönköpings läns kommuner	6,6%
Sävsjö	6,4%
Vaggeryd	6,4%
Vetlanda	6,3%
Tranås	6,2%
Habo	6,1%
Nässjö	6,1%
Gnosjö	5,9%

Källa: Kolada N00090

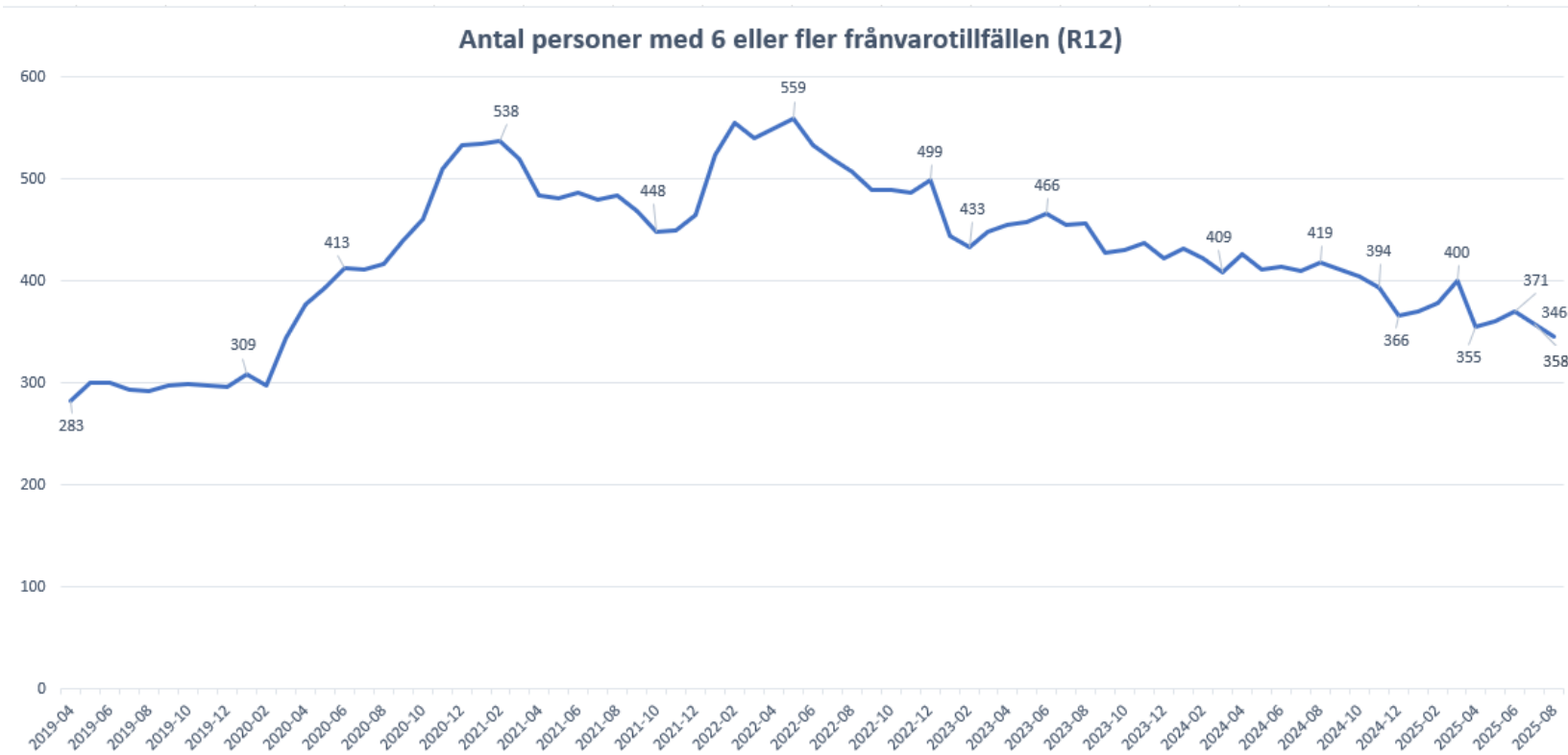
År	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2019	7,38%	7,93%	7,86%	7,53%	7,33%	7,04%	6,60%	6,48%	6,58%	6,63%	6,67%	6,71%
2023	7,95%	8,17%	8,30%	8,20%	7,95%	7,65%	7,21%	7,04%	7,07%	7,12%	7,25%	7,34%
2024	7,95%	8,15%	8,05%	7,93%	7,70%	7,51%	7,27%	7,12%	7,19%	7,34%	7,42%	7,44%
2025	7,71%	8,19%	8,18%	7,82%	7,54%	7,31%	7,03%	6,91%				

Sjukfrånvaro i procent, ackumulerat per förvaltning

83

	Sjukfrånvaro i procent ackumulerat augusti 2025	Sjukfrånvaro i procent ackumulerat augusti 2024
Barn- och utbildningsförvaltningen	6,22%↑	6,03%
Kommunledningsförvaltningen	3,42%↑	2,61%
Kulturförvaltningen	6,89%↑	3,43%
Medborgarförvaltningen	5,72%↓	5,89%
Omsorgsförvaltningen	8,95%↓	9,87%
Samhällsbyggnadsförvaltningen	5,55%↑	3,08%
Serviceförvaltningen	7,38%↓	7,41%
Teknik- och fritidsförvaltningen	2,94%↓	3,18%
Värnamo kommun	6,91%↓	6,93%

Antal personer 6 eller fler sjukfrånvarotillfällen (R12) ⁸⁴

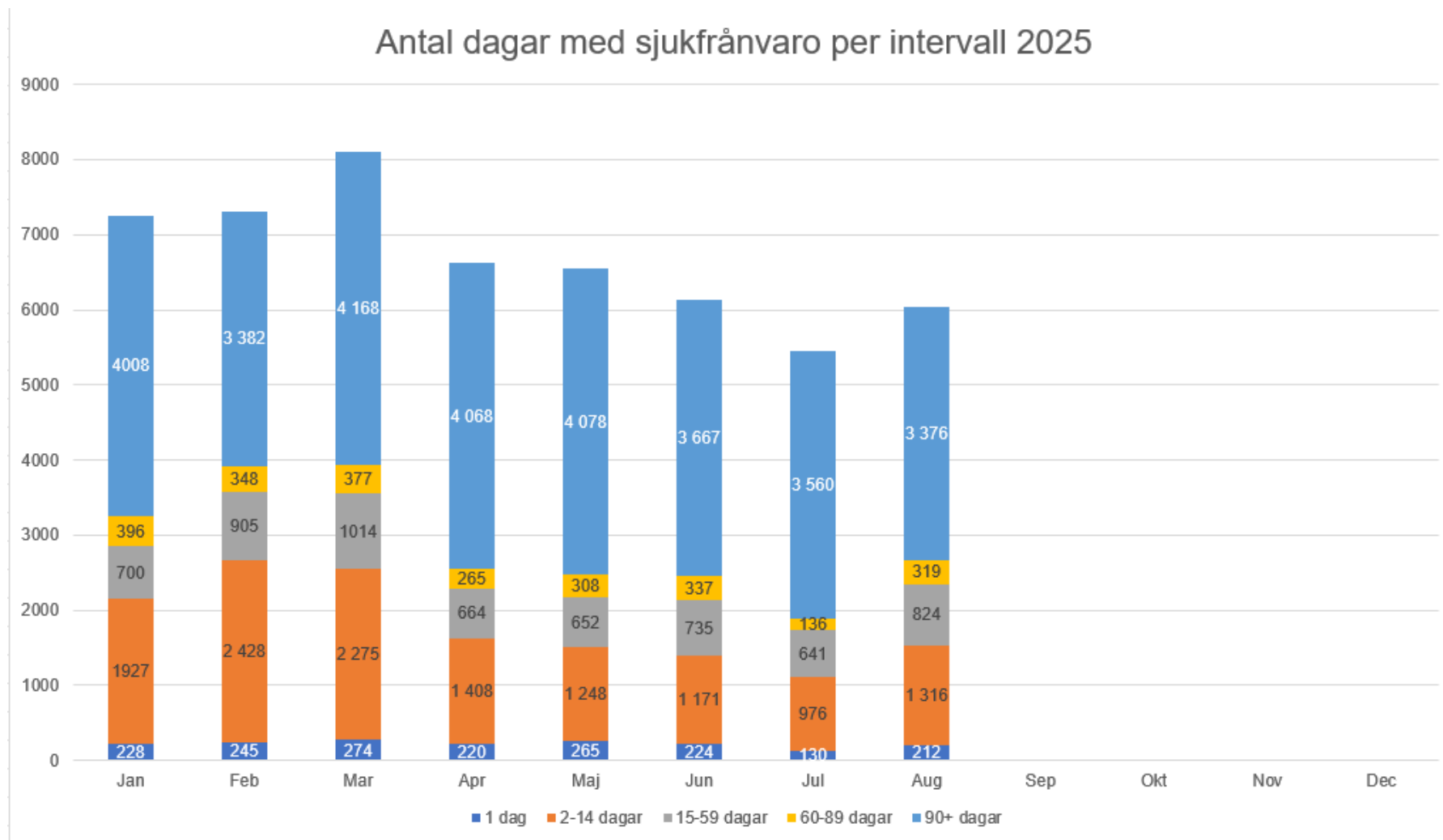

Antal personer 6 eller fler sjukfrånvarotillfällen (R12) i förvaltningarna, innevarande månad

	Augusti 2025	Augusti 2024
Värnamo kommun	346	419
BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN	134	159
KOMMUNSTYRELSEN	4	2
KULTURNÄMNDEN	2	1
MEDBORGARNÄMNDEN	8	19
OMSORGSNÄMNDEN	169	208
SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN	1	3
SERVICENÄMNDEN	20	16
TEKNIK- OCH FRITIDSNÄMNDEN	8	11

Antal dagar med sjukfrånvaro per intervall 2025

85

From: Sanna Petersson
Sent: 2025-10-02 10:24:01
To: Undisclosed recipients:
Subject: Granskning - Detaljplan för Ljusseveka 2:1 med flera (Arenan) i Värnamo stad - PLAN.2022.1568

Hej,

Detaljplan för Ljusseveka 2:1 med flera (Arenan) i Värnamo stad med diarienummer PLAN.2022.1568 är utställd på granskning under perioden **3 oktober – 7 november 2025**. Sista dagen att inkomma med yttrande är **7 november2025**.

Planhandlingarna hittar ni på kommunens hemsida: [Förslag för Ljusseveka 2:1 m.fl. - Värnamo kommun](#)

Sanna Petersson
Planeringsarkitekt

Samhällsbyggnadsförvaltningen, Plan- och byggenheten
Värnamo kommun, 331 83 Värnamo
Besöksadress: Kyrktorget 1
Telefon kontaktcenter 0370-37 70 00
E-post kontaktcenter@varnamo.se
www.varnamo.se

§ 136 Dnr: KS.2025.640

Fyllnadsval av ersättare i kulturnämnden

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar enligt valberedningens förslag
att till ersättare i kulturnämnden för tiden
2025-10-02 – 2026-12-31 utse Marie Nilsson (C).

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beslutade den 27 mars 2025 § 47 att
godkänna Malin Ekmans (C) avsägelse från uppdraget som
ledamot i kulturnämnden samt att till ny ledamot utse dåvarande
ersättare Malin Isaksson (C).

Centerpartiet har nominerat Marie Nilsson (C) som ersättare i
kulturnämnden.

Valberedningen har, genom valberedningens ordförande,
behandlat ärendet den 17 september 2025.

Beslut skickas till:
Kulturnämnden
Berörd person

Plats och tid: Sammanträdesrum kommunfullmäktigesalen, stadshuset.
kl. 14.00-15.40

Beslutande: Filip Wihren Andersson, omsorgsnämnden, ordförande
Margareta Lindahl, omsorgsnämnden
Ibrahim Candemir, samhällsbyggnadsnämnden
Henric Johnsson, barn och utbildningsnämnden.
Sidsel Wern, Kulturnämnden
Thomas Carlzon, servicenämnden
Gottlieb Granberg, teknik och fritidsnämnden
Anette Hurtig Andersen, medborgarnämnden
Lennart Ottosson, HRF
Lennart Malm ers, Neuroförbundet Östbo/Västbo
Kerstin Berggren, FUB
Margareta Boode, SRF
Lars-Åke Sandberg, PSO
Mikael Andersson, DHR

Övriga deltagande: Sandra Viktorin, förvaltningschef
Kristina Rindert, sekreterare
Britt Karlsson ers, FUB
Mats Karlsson ers, SRF
Anna Lundborg Danås, verksamhetsutvecklare §22
Sofia Westman, enhetschef hemtjänst § 23

Justeringens plats och tid: Omsorgsförvaltningen, Värnamo, 2025-09-24

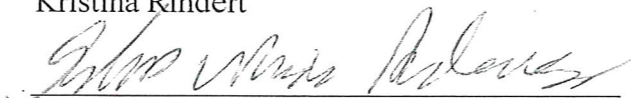
Sekreterare:

Kristina Rindert

Paragrafer:
18-27

Ordförande:

Filip Wihren Andersson

Justerare:

Mikael Andersson

KTR § 18

Upprop

Sekreterare Kristina Rindert håller upprop.

KTR § 19

Fastställande av dagordning

Dagordningen fastställs.

KTR § 20

Val av justerare

Mikael Andersson

KTR § 21

Genomgång av föregående protokoll

Inget att tillägga

KTR § 22

Tema – kris och beredskap

Anna Lundborg Danås verksamhetsutvecklare på omsorgsförvaltningen informerade rådet om förvaltningens arbete med kris och beredskap. detta är en prioriterad fråga inom förvaltningen. Bildspel bifogas protokollet. Vi måste vara förberedda i vardagen. Hur har vi det i kommunen? Hur har vi det som enskild person? Nu finns det krislådor och vattendunkar på varje enhet. Krislådorna innehåller bla batterier, våtservetter, vevradio. På varje enhet hänger det säkerhetskalendrar med viktig information och det finns dessutom krispärmar med viktiga telefonnummer och reservrutiner.

Ett nytt reservkraftverk ska installeras under vintern på ett av våra särskilda boenden. Det finns inte reservkraft på alla boenden och man arbetar inom förvaltningen med frågan hur man ska kunna ordna med matlagning och vilka värmekällor det finns att använda som inte kräver elförsörjning.

V 39 är det beredskapsvecka och vykort skickas ut för att påminna oss om att börja förbereda sig hemma.

Beredskapsveckan - Värnamo kommun

KTR § 23

Anmällda frågor

Uppföljning av sommaren?

Sandra Viktorin berättar att den övergripande bedömningen är att läget i verksamheterna i har varit stabil. Utvärdering kommer att ske tillsammans med verksamhetens chefer. Alla vikarier har efter att deras sommarvikariat tagit slut fått en enkät att svara på, tyvärr har svarsfrekvensen varit låg och det går därför inte att dra några slutsatser kring resultatet då underlaget är för litet.

Sommaraktiviteter?

Fråga inkommen kring aktiviteter inom funktionshinderomsorgen. I första hand planeras resor med färdtjänst, då brukare har beviljade det, vilket ligger inom regionens uppdrag. Det finns möjlighet att använda kommunens bilar/minibussar vid särskilda tillfällen om det bedöms som lämpligt från verksamhetens sida.

FUB menar att det är för få aktiviteter under semestern. Sandra Viktorin hänvisar till LSS samverkansgruppen där den typen av frågor passar bättre.

Flytt daglig verksamhet?

I början av 2026 kommer några grupper inom daglig verksamhet få nya lokaler.

Dv Ramen flyttar till fd Västhorja förskola

Dv Apladalen och Snicken flyttar till Borgen

Dv Industri och Returen flyttar till lokaler på Expo

FUB menar att det har varit en del problem med de flyttar av gruppboenden som redan ägt rum. Från omsorgsförvaltningens sida vet man att det varit en del justeringar med bla brandskydd men det har man kompenserat med en förstärkning av personal under tiden det åtgärdades.

Det kom upp fler frågor av praktisk karaktär och Sandra Viktorin hänvisade till LSS samverkans gruppen.

Sommarskolan hur har det gått?

Skolan är skyldig att erbjuda lovskola för elever i årskurs 8 och 9 i grundskolan som efter årskurs 9 riskerar att inte bli behöriga, alternativt inte har blivit behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan.

En stor del av eleverna ca 80% klarade godkänt betyg efter lovskolan.

Anhöriga har klagat över att det har varit en rörig och stökig miljö.

Verksamhetschef för grundskola Magdalena Lundqvist har bemött kritiken direkt med vårdnadshavare. Utvärdering pågår tillsammans med berörda rektorer.

KTR § 24

Tillgänglighetspris

Den 6 juni delades tillgänglighetspriset ut av omsorgsnämndens ordförande Filip Wihren Andersson.

Priset gick till Guggu Lennartsson för hennes stora engagemang och arbetet med funkis gympa.

KTR § 25

Sammanslagning råden

Rådet får frågan hur man ställer sig till en sammanslagning av tillgänglighetsrådet och pensionärsrådet?

Frågan ställs då det är många likartade frågor i de båda råden, det finns många beröringspunkter.

Representanterna för de olika organisationerna kan se att det finns flera fördelar med en sammanslagning, men det finns en viss oro att tillgänglighetsrådets frågor kommer på undantaget.

Gottlieb Granberg rekommenderar att grupperna träffas och diskuterar frågan tillsammans.

Beslut om en sammanslagning kan endast ske i kommunfullmäktige och kan tidigast vara aktuellt 2027.

Kontaktuppgifter till representanter i pensionärsrådet kommer att förmedlas av rådets sekreterare.

KTR § 26

Remisser

Tillgänglighetsrådet har fått ta del av två remisser, en remiss angående trafikplan Värnamo kommun. De olika organisationerna har inkommit med synpunkter som har sammanställts och skickats vidare till samhällsbyggnadsnämnden.

Den andra remissen gällde matdistributionen inom ordinärt boende i Värnamo kommun. Synpunkter från de olika organisationerna ska var inlämnade till omsorgsnämnden senast 15 september.

KTR § 27

Kort information från kommunen

Omsorgsnämnden

Rådet blev informerade om att from 1 september 2025 krävs ett utdrag från belastningsregistret före en anställning. HR funktionen har hjälpt förvaltningen att skapa rutiner för detta.

Mikael Andersson ställer frågan om omsorgsnämnden gjort en utvärdering hur det blev efter att larmteamet lades ner?

Svaret är att beslutet om omorganisationen är genomförd och det numer är en fortsatt del av ordinarie arbetsuppgifter. Riskbedömning upprättades inför förändringen och nu görs inte någon annan uppföljning än ordinarie verksamhetsuppföljning.

Ekonomi

Nuvarande prognos är ett noll resultat

Omsorgschef:

Ny riktlinje för boendestöd gäller från 1 september.

Ny riktlinje för subvention av vård på trygghetsboende gäller från 1 september.

Kommunstyrelsen

Ej närvarande

Barn- och utbildningsnämnden

Feriearbete för ungdomar med funktionsvariationer

BUN har gett barn och utbildningsförvaltningen i uppdrag att utreda behoven och ge förslag på upplägg och organisation för att i större utsträckning än idag möjliggöra för feriearbete för den aktuella målgruppen och att återkoppla till BUN 1 november 2025.

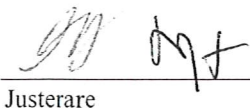
BUN ska återkoppla till kommunstyrelsen senast 1 december.

Nya Västhorjaskolan är invigd och i bruk.

Förskolan Gläntan, en avdelning på Pepparmyntans förskola samt en avdelning på Renfanäs förskola pausas eftersom barnantalet minskar.

A-huset på Finnvedens gymnasium, FIGY, ska renoveras, byggstart hösten 2026 och beräknas ta tre år.

Andelen elever som söker till FIGY har ökat och gymnasiet fyller platserna på sina program.

Justerare

Servicenämnden

Väntar på besked om matdistributionen

Samhällsbyggnadsnämnden

En ansökan om att få riva fastigheten "gula villan" har lämnats in. Fastigheten är K märkt och man ska undersöka i vilket skick den är i.

Extra pengar för att uppdatera tillgänglighetsdatabasen gör att man kan anställa en person 2026 för att genomföra det uppdraget.

Teknik- och fritidsnämnden

Beslutet av den nya trafikplanen kommer att leda till att vi har en plan för att kunna ha kvar biltrafik och parkeringsplatser i Värnamo stad.

Viktigt att det måste finnas minst tre vägar in i Värnamo.

Lennart Ottosson lyfte frågan om parkeringsavgifter och menar att det är bättre med en P-skiva de första timmarna, det skulle underlätta parkeringen för många. Det finns olika alternativ för betalning av parkeringsavgift och har man inte tillgång till de olika apparna då ska man kunna ringa in för att påbörja betalning av parkeringen. Lennart menar att det omöjligt för personer med en hörselnedsättning att höra vad rösten säger när man ringer in via telefon.

Medborgarnämnden

Förvaltningschefen slutar sin anställning och rekrytering pågår. Många familjehemsplaceringar medför stora kostnader.

Kulturnämnden

Inspira-priset 2025 går till Värnamo Filmhistoriska Festival, Sveriges enda festival som framför allt fokuserar på svenska filmklassiker.

Värnamo kommun har nått final i Publishingpriset 2025 med publikationen *100 rediga fakta om Värnamo*.

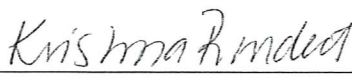
Plats och tid: 10 september 2025 kommunfullmäktigesalen, Värnamo
Kl. 09.00-11:30

Beslutande: Filip Wihren Andersson, omsorgsnämnden, ordförande
Carina Källman, omsorgsnämnden
Håkan Johansson, kommunstyrelsen
Gottlieb Granberg, teknik och fritidsnämnden
Rolf Zimmergren, kulturnämnden
Karl-Mats Bodestad, överförmyndarnämnden
Maria Harrysson, samhällsbyggnadsnämnden
Göran Johansson, medborgarnämnden
Michael Andersson, servicenämnden
Irene Lilja, PRO Värnamo
Anita Adesund, PRO Bredaryd
Irene Malm, SPF Forsheda
Sune Arvidsson, PRO Rydaholm
Anna-Lisa Johansson, SPF Värnamo
Inger Gustavsson, RPG
Brita Johansson, SKPF

Övriga deltagande: Sandra Viktorin, omsorgschef
Kristina Rindert, sekreterare
Anna Lundborg Danås verksamhetsutvecklare §23
Sofia Westman, enhetschef §24

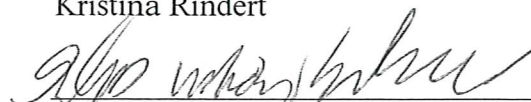
Justeringens plats och tid: Omsorgsförvaltningen, Värnamo, 2025-09-24

Sekreterare:

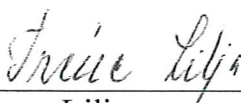

Kristina Rindert

Paragrafer:
19-27

Ordförande:

Filip Wihren Andersson

Justerare:

Irene Lilja

KPR § 19

Upprop

Sekreterare Kristina Rindert håller upprop.

KPR § 20

Fastställande av dagordning

Inga tillkommande ärenden.

KPR § 21

Ständig justerare

Irene Lilja.

KPR § 22

Genomgång av föregående protokoll

Inget att tillägga

KPR § 23

TEMA -Kris och Beredskap

Anna Lundborg Danås verksamhetsutvecklare på omsorgsförvaltningen informerade rådet om förvaltningens arbete med kris och beredskap. Detta är en prioriterad fråga inom förvaltningen. *Bildspel bifogas protokollet.*

Vi måste vara förberedda i vardagen. Hur har vi det i kommunen? Hur har vi det som enskild person?

Nu finns det krislådor och vattendunkar på varje enhet.

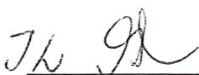
Krislådorna innehåller bla batterier, våtservetter, vevradio.

På varje enhet hänger det säkerhetskalendrar med viktig information och det finns dessutom krispärmar med viktiga telefonnummer och reservrutiner.

Ett nytt reservkraftverk ska installeras under vintern på ett av våra särskilda boenden. Det finns inte reservkraft på alla boenden och man arbetar inom förvaltningen med frågan hur man ska kunna ordna med matlagning och vilka värmekällor det finns att använda som inte kräver elförsörjning.

V 39 är det beredskapsvecka och vykort skickas ut för att påminna oss om att börja förbereda sig hemma.

Beredskapsveckan - Värnamo kommun

Justera

KPR § 24

Digitala lösningar- Läkemedelsautomat

Enhetschef Sofia Westman informerar rådet om de läkemedelsautomater som är på gång till en del brukare inom ordinärt boende. *Se bifogat bildspel.*

Företaget som lanserar tjänsten är Evondos.

Läkemedelsautomater syfte och mål:

- Brukaren ska bli mer självständig
- Stärka brukarens egenmakt
- Effektivisering för hemtjänsten
- Brukaren kan ta medicinen på utsatt tid
- Självständighet för brukaren
- Frigöra mer tid
- Minska läkemedelsavvikelser

Kriterier för att kunna använda läkemedelsautomaten är bla att man får sina läkemedel dosförpackat och att brukaren är positivt inställd till att ta sina mediciner.

Målet är att alla grupper inom hemtjänsten i Värnamo kommun ska vara i gång till årsskiftet.

KPR § 25

Tillgänglighetspris

Den 6 juni delades tillgänglighetspriset ut av omsorgsnämndens ordförande Filip Wihren Andersson.

Priset gick till Guggu Lennartsson för hennes stora engagemang och arbetet med funkis gympa.

KPR § 26

Remisser

Pensionärsrådet har fått ta del av två remisser, en remiss var angående trafikplan Värnamo kommun. De olika organisationerna har inkommit med synpunkter som har sammanställts och skickats vidare till samhällsbyggnadsnämnden.

Den andra remissen gällde matdistributionen inom ordinärt boende i Värnamo kommun. Synpunkter från de olika organisationerna ska var inlämnade till omsorgsnämnden senast 15 september.

Justera

KPR § 27

Sammanslagning råden

Rådet får frågan hur man ställer sig till en sammanslagning av tillgänglighetsrådet och pensionärsrådet?

Frågan ställs då det är många likartade frågor i de båda råden, det finns många beröringspunkter.

Representanterna för de olika organisationerna kan se att det finns flera fördelar med en sammanslagning, men det finns en viss oro att det kan bli för många deltagare på mötena.

Gottlieb Granberg rekommenderar att grupperna träffas och diskuterar frågan tillsammans.

Beslut om en sammanslagning kan endast ske i kommunfullmäktige och kan tidigast vara aktuellt 2027.

Kontaktuppgifter till representanter i tillgänglighetsrådet kommer att förmedlas av rådets sekreterare.

Pensionärsorganisationerna framför ett önskemål om att de inlämnade frågorna inte hamnar sist på dagordningen eftersom det händer att en del frågor inte hinns med.

KPR § 28

Kort information från nämnderna.

Omsorgsnämnden

Rådet blev informerade om att from 1 september 2025 krävs ett utdrag från belastningsregistret före en anställning i omsorgsförvaltningen.

HR funktionen har hjälpt förvaltningen att skapa rutiner för detta.

Nämnden fattade beslut i maj att konvertera 36 SÄBO platser till demensenheter.

Omsorgschef

Inom förvaltningen har vi flera specialistutbildade undersköterskor, men ingen har den titeln.

Förvaltningen har i uppdrag att arbeta med frågan om trygghetsboende

Ekonomi

Den senaste prognosen visar på ett plus minus noll resultat

Kulturnämnden

Inspira-priset 2025 går till Värnamo Filmhistoriska Festival, Sveriges enda festival som framför allt fokuserar på svenska filmklassiker.

Det behövs frivilliga personer som kan tänka sig att engagera sig i Filmhistoriska vännerna.

Medborgarnämnden

Ansträngd ekonomi med många placerade barn.
Förvaltningschef slutar rekrytering pågår.

Överförmyndarnämnden

Inget nytt, men berättade på begäran om skillnaden mellan god man och förvaltare. Den största skillnaden mellan en förvaltare och en god man är att en god man är ett frivilligt uppdrag där huvudmannen behåller sin rättshandlingsförmåga, medan ett förvaltarskap är en tvångsåtgärd där huvudmannen förlorar sin rätt att själv bestämma och ingå avtal.

Servicenämnden

Mätning av kundnöjdhet pågår.
Nu organisation, förvaltarenheten har gått över till servicenämnden.

Kommunstyrelsen

Budget tagen för 2025.
Kommundirektör Ulf Svensson ska sluta sin anställning.

Teknik och fritidsnämnden.

Nämnden arbetar med trafikplanen.
Sune Arvidsson frågar varför inget görs för att förbättra södra infarten till Rydaholm och får svaret att det är Trafikverket som äger den frågan.

Det finns fortfarande möjlighet för föreningar att ansöka om aktivitetspengar.

Samhällsbyggnadsnämnden

Polishuset som ska byggas har blivit godkänt.
Det arbetas med planeringen av den nya anstalten.

IL MS

KPR § 27

Ärenden – från pensionärsorganisationerna

-Finns ombud på alla SÄBO?

-Det ska finnas aktivitetsombud som tillsammans med aktivitetssamordnare planerar aktiviteter på boenden. Finns tavla över aktiviteter på boenden.

Rådet beslutar att bjuda in enhetschef Merima Rujovic till rådet under 2026, där aktiviteter på särskilda boenden blir temat.

Pensionärsrådet har inkommit med ett antal frågor som rör avgifter och hyror.

Temat på nästa sammanträde med pensionärsrådet är biståndshandläggning och rådet beslutar att bjuda in biståndshandläggare tillsammans med avgiftshandläggare och ekonom till det tillfället för att få mer tydliga svar.

Till nästa sammanträde kommer Gottlieb Granberg ha tagit reda på kvadratmeterpriset på boenden i Värnamo kommun.

Frågor som är kvar till sammanträdet 3 december 2025

-Betalar brukarna på SÄBO olika hyra beroende på bostadens storlek och standard?

-Är hyran olika inom kommunens särskilda boenden?

-Påverkar brukarens förmögenhet hyran?

-Hur stort är förbehållsbeloppet som brukaren ska ha kvar efter att hyra och omsorg är betalt?

Till detta protokoll bifogas:

Avgiftstaxa för äldre- och funktionshinderomsorgen med tillämpningsanvisningar

Avgifter för omsorgsförvaltningen enligt Socialtjänstlagen

-Finns befintliga lokaler, inom kommunen, som skulle kunna göras om till trygghetsboende?

Kommunen har inte för avsikt att starta eget trygghetsboende. Den aktuella riktlinjen för subvention av trygghetsvärd vid trygghetsboende ska kunna tillämpas av olika aktörer som är intresserade av att starta trygghetsboende. Riktlinjen är tillämpbar i nya eller befintliga lokaler som uppfyller kraven

-Innebär "förtur" till trygghetsboende att det är behovsprövat?

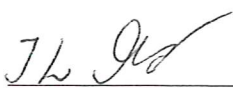
Det finns ingen skrivelse om förtur i den nya riktlinjen. Det är kösystem hos aktuellt fastighetsbolag som gäller.

Justera

-Hur planerar kommunen för det faktum att vi blir fler äldre och att vi lever längre?

Diskussion utifrån flera olika aspekter kring att kommunen har en hög medvetenhet om att demografin förändras. Vi lever längre, men är också friskare längre. SKR har i samband med ekonomirapport tagit fram fördjupning inom området med olika scenarier kring framtida utveckling av behov i relation till ökad andel äldre. Kommunen arbetar aktivt med att integrera detta i budgetarbete.

Likaså är strategier nationellt, regionalt och lokalt gällande kompetensförsörjning, digitalisering och nära vård/ny socialtjänstlag pågående omställningsarbeten som bidrar till att möta framtida utveckling.

Justera